УзССР Давлат китоб палатаси
Кас. № 8
22 МАР 1983
Гос. книжная палата УзССР

БУТУН ДУНЁ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

ЎЗБЕКИСТОН КП МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ, ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ВА МИНИСТРЛАР СОВЕТИ ОРГАНИ

ГАЗЕТА 1918 ЙИЛ 21 ИЮНДАН ЧИҚА БОШЛАГАН • № 65 (18.542). • Сешанба, 1983 йил 22 март • Баҳоси 3 тийин.

КПСС XXVI СЪЕЗДИ ҚАРОРЛАРИНИ АМАЛГА ОШИРАМИЗ

ҚИЗИЛ ШАНБАЛИК ТЎЛҚИНИДА

- ТЕЖАЛГАН ЁНИЛҒИ ҲИСОБИГА
- АНИҚ РЕЖА АСОСИДА
- БУЮРТМАЧИЛАРГА СИФАТЛИ МАҲСУЛОТ

✦ Тинчлик станцияси локомотив депосининг 80 та тепловоз бригадаси ленинча коммунистик шанбалик куни тежалган ёнилғи ҳисобига ишлаб, 5 минг тоннадан юк ташиб беришга қарор қилди.

Машинистлардан А. Мельников ва В. Страдаев раҳбарлигидаги тепловоз экипажлари тежамкорлик фондини юзага келтириш учун мусобақада пешқадамлик қилмоқдалар.

Навоий области.

✦ «Узспецводдренаж» трестига қарашли Ангор механизациялаштирилган колоннасининг КПСС XXVI съезди делегати И. Маназов бошлиқ экскаваторчилар бригадаси меҳнат байрамида уч смена нормасини бажариш ниятида. Бошқа механизаторлар ҳам шу илғорлардан ибрат олдилар. Улар шанбалик куни ёпиқ дренажни ювиш ва ремонт қилиш, қудуқларни қазиш ишлари билан шуғулланадилар.

Сурхондарё области.

✦ Бухоро графит-гипс комбинатининг коллективи шанбалик кунида бажариладиган ишларнинг аниқ режасини тузиб олди. Бухоро, Коғон, Навоий, Газли ҳамда республиканинг бошқа шаҳарларидаги зарбдор қурилишларга 150 тонна қурилиш гипси, 50 квадрат метр плита ва бошқа маҳсулотлар етказиб беради. Бу одатдаги иш кунларида тайёрланадиган маҳсулотларга нисбатан 15 процент кўпдир.

Бухоро области.

СССР КЎКЛАМ—МЕҲНАТ БИЛАН КЎРКАМ

Механизаторлар минбари

ПУХТА ЗАМИН

ГЕКТАРЛАРНИНГ ТЎЛА БЎЛИШИГА ЭРИШАМИЗ!

Чигит экиш мавсуми тобора яқинлашяпти. Бугун-эрта катта майдонларга барака уруғи қадаймиз. Ростини айтганда, шу кунни орзиқиб кутяпмиз. Қиш ойларида ерни, техникани баҳорги экин-тикин ишларига яхши шайладик. Механизаторларимиз ўзларининг назарий билимлари ва малакасини оширдилар. Масаланинг яна бир муҳим томони шуки, уруғлик чигит, минерал ўғитлар ташиб олинди. Ўтган йилдагидан анча кўп маҳаллий ўғитлар жамғарилди.

Чигит экиш пайтида нималарга эътибор бермоғимиз керак? Ўтган йилги нуқсонларнинг такрорланишига йўл қўймаслик учун қандай тадбирларни амалга оширмоғимиз лозим? Шу ҳақда фикр юритмоқчимиз.

Ҳар бир бригада, бўлим учун аниқ ер майдони ажратилган. Шу майдонга қисқа фурсатда чигит экилиши керак, экамиз ҳам. Лекин айрим ҳолларда гектарларнинг тўла бўлишига етарлича эътибор берилмайди. Карталарнинг четларида, тракторлар айланадиган жойларда, сув иншоотларининг қирғоқларида талайгина майдонларга уруғ ташланмай қолиб кетади. Демоқчиманки, **чигит экиш кезида гектарларнинг тўла бўлишига алоҳида эътибор бермоғимиз лозим.** Сифат комиссияларининг аъзолари, агрономлар, механикларнинг масъулиятини кучайтиришимиз керак. Чигит экилган майдонлар ўлчаб чиқилса, кемтик жойларнинг ўрни тўлдирилса, мақсадга мувофиқ бўлар эди.

Ерни бороналаш, чизеллаш, молалашга жиддий аҳамият бермоғимиз лозим. Бундай дейишимнинг сабаби бор. Текис ерга уруғ текис тушади, кўчатлар сони бир хил қалинликда бўлади. Ғўза парвариши даврида қийинчиликларга дуч келинмайди. Энг муҳими — чигит бехато униб чиққанлиги учун такрор уруғ қадашга ёки кўчат ўтказишга ҳожат қолмайди. Чиқадиган хулоса шуки, чигитни фақат кафтдек текис ҳолга келтирилган майдонларгагина белгиланган нормада экайлик! Ягана ўтказишга ҳожат қолдирмайлик!

Афсуски, амалда шундай қилинмаяпти. Илғор бригадалар, бўлимларда ҳар гектар майдон ҳисобига норма бўйича чигит экилгани ҳолда бошқаларида 150—160 килограмм, ҳатто ундан кўпроқ уруғлик чигит сарфланяпти. Исрофгарчилик, режасизликдан нима фойда? Бизнингча, мутахассислар шу кунларда қайси карталарнинг ҳар гектарига қанча уруғлик чигит сарфланишини аниқ белгилаб бермоқлари ва ишнинг бажарилиши устидан қаттиқ назорат ўрнатмоқлари лозим.

Мен шу ўринда ачинарли бир фактни тилга олиб ўтаман. Дала шийпонлари ёнида ёки марказлаштирилган махсус жойларда уруғлик чигит дориланиб тайёрланади. Экипажлар ёки отрядларга етказиб берилади. Экиш бошланади. Шундан кейин агрономлар ва механиклар кўринмай қолади. Улар гўёки бошқа бригадалар ва бўлимларда ишни ташкил этгани кетган бўладилар. Эҳтимол шундайдир. Лекин ҳар қандай вазиятда ҳам экипажлар ва отрядлар бошида мутахассислардан иборат ташкилотчи кадрлар турсинлар. Улар чигит ва ёнилғининг етказиб берилиши, экипажларнинг унумли ишлаши устидан назорат олиб борсинлар, амалий ёрдамлар берсинлар.

Техника воситаларини сифатли ремонт қилганмиз, тўхтовсиз ишлатилишининг кафолатини олганмиз. Бироқ баъзан турли сабаблар билан айрим тракторлар тўхтаб қолади. Чигит ёки ёнилғини вақтида етказиб бермаслик ҳоллари учраб туради. Экин-тикин даврида ҳар дақиқа фурсат ғаниматдир. Шундай экан, мутахассис ташкилотчилар, биз, механизаторларнинг ишимиздан воқиф бўлсинлар, зарур бўлган дамларда амалий ёрдамлар берсинлар.

Бизнинг бригадамиз чўлқуварлари ўтган йили ҳар гектар ердан 42 центнердан «оқ олтин» хирмони кўтардилар. Ялпи ҳосилнинг 84 проценти юқори сортга топширилди. Ошкора айтишим керакки, кўрсаткичлардан қониқиш ҳосил қилганимиз йўқ. Ахир, илғор бригадалар чўл шароитида гектаридан 50—55—60 центнердан пахта етиштиряпти, ҳосилнинг ҳаммасини «зангори кема»ларда териб оляпти. Бу йил биз ҳам ана шу йўлдан борамиз.

Чигит экиш улкан ишнинг бошланишидир. Ниҳолларни текис ундириб олмоғимиз, ҳар қатор ва ҳар уяда белгиланган миқдорда кўчат сони бўлишини таъминламоғимиз керак. Мўл ҳосил етиштириш даврида турли табиий офатлар, қийинчиликлар бўлиши мумкин. Бундан чўчимасдан фан-техника ютуқлари, илғор тажрибаларни дадиллик билан қўлламоғимиз керак. Мен ўтган йилларнинг тажрибасидан якун чиқариб айтмоқчиманки, ҳар гектар майдонда кўзда тутилганидан 20—25 минг туп кўп ниҳол бўлишини таъминламоғимиз, дастлабки ниҳоллар униб чиқиши билан комплекс ғўза парваришига киришмоғимиз керак. Биз бригадамиз аъзолари билан маслаҳатлашиб, вегетация даврида ҳар гектар ер ҳисобига яна 25—26 тонна органик ўғитлар солишга қарор қилдик.

Пахтачиликда ҳар йилнинг ўзига хос хусусиятлари бўлади. 1983 йил пахтачилик учун қулай келяпти. Баҳор яхши бошланяпти. Аммо ёғингарчиликлар кам бўлди. **Тупроқ қатламидаги намга чигитни тўла ундириб олиш бош вазифамиздир.** Сувни нечоғли тежасак, ёз ойларига борганда ниҳолларни чанқаб қолишдан сақлашга шунча замин яратган бўламиз. Умуман ҳар қатра сувни кўз қорачиғидек асрамоғимиз ҳам фарз, ҳам қарз!

Хўжаликларнинг раҳбарларига айтадиган икки оғиз сўзимиз бор. Чигит экишни қисқа фурсатда соз ўтказмоқ учун дала меҳнатчиларига етарли маданий-маиший шароитлар яратиб берилмоғи, дала шийпонлари жиҳозланиб, маданий хордиқ чиқариш жойига айлантирилмоғи зарур.

Мен ўзим барака уруғи қадаган майдонлардаги ғўзаларни ўзим парваришлайман, юқори ҳосил етиштириш учун агротехниканинг барча тадбирларини изчиллик билан амалга ошираман. Кузда машинада камида 250 тонна юқори сорт пахта тераман. Совхозимизнинг барча механизаторлари ҳам ана шундай конкрет мажбуриятлар олиб, фидокорлик билан меҳнат қилмоқдалар. Ҳамма чигит экишни бошлаш ҳақида байроқча кўтарилишини орзиқиб кутмоқда.

Азиза СОБИРОВА,
Жиззах область, Дўстлик районидаги Қосим Раҳимов номли совхоз механизатори.

ПЕШҚАДАМЛАР

Шу кунларда серқуёш республикамиз далаларида, яйловларида иш қизғин. Деҳқонлар далаларга маккажўхори, беда уруғи қадашяпти, эртанги экинлар экишмоқда. Айни кунларда дастлаб экилган эртанги экинларга ишлов бериш уюшқоқлик билан давом эттирилаётир. Пахтакорлар чигит экишни қисқа муддатларда ва сифатли ўтказиш учун сўнгги тайёргарлик ишларини олиб боришмоқда.

Ҳосил жонкуярлари ва яйлов баҳодирлари сафида Сурхондарё области мардимайдонлари ҳам бор. Шеробод районидаги «Коммунизм» совхозининг илғор бош чўпонлари Турсунбой Абдураҳмонов ва Абди Худоймуродов отарларида қўзилатиш қизғин давом этяпти. Ўзаро мусобақалашиб ишлаётган бу бош чўпонлар ҳар юз бош совлиқдан 155 тадан қўзи олишяпти. Соғлом ва дуркун қўзиларнинг асосий қисми ўстиришга қолдирилмоқда.

Жарқўрғон районидаги «Коммунизм» колхози маккажўхорикорлари 220 гектар майдонда деҳқончилик қилиб, гектардан 100 центнердан «каҳрабо дон», 350 центнердан силосбоп кўкпоя етиштириш мажбуриятини олишди. Хўжаликда барака уруғи қадаш тезкорлик билан давом этяпти. Миришкор маккажўхорикорлар уруғни ернинг ўз намига ундириб олиш учун иш сифатига алоҳида эътибор беришмоқда. Суратларда: (ўнгда) Жарқўрғон районидаги «Коммунизм» колхозида маккажўхори экиш. Илғор бош чўпонлар (чапдан) Турсунбой Абдураҳмонов ва Абди Худоймуродов ҳамда бонитировкачи Суюн Ражабов иш устида.

Е. Хўжамбердиев ва И. Хўжаев (ЎзТАГ) фотолари.

МАККАЖЎХОРИКОРЛАР ҒАЙРАТИ

Ўз сепини ёйиб, баҳор келди. Дов-дарахтлар куртак чиқараётир. Пайкалларда экиш-тикиш ишлари, қайноқ меҳнат сурури жўш урмоқда. Ҳа, бугунги кунда ҳамма жойда бўлгани каби қўриқ Нишон районидаги маккажўхоричиликка ихтисослаштирилган Ибн Сино номли совхозда ҳам ерга барака уруғи ташланмоқда.

Маккажўхорикорлар бу йил 800 гектар майдонда мўл ва аъло сифатли дон етиштиришни мўлжаллашмоқда. Бунинг учун мавжуд экин майдонлари юксак агротехника қоидалари асосида уруғ экишга тайёрланди. Далага 16 та дон экиш сеялкаси олиб чиқилди.

Маккажўхори экишни биринчи бўлиб М. Бобоқулов бошлиқ бригада аъзолари бошлаб бердилар. 120 гектар ернинг ҳар гектаридан 110 центнердан «каҳрабо дон» етиштиришга аҳд қилган коллектив барака уруғини қисқа муддатда экиб, ернинг ўз намига бир текис ундириб олиш учун курашмоқда.

Шунингдек, хўжаликнинг Жуманазар Қўйлиев, Ражаб Тошпўлатов, Карим Баротов, Саъдулла Убайдуллаев каби ўртоқлар бошлиқ бригадаларида ҳам кўкламги ишлар қизғин. Улар ҳам дон учун маккажўхори экишни уюшқоқлик билан олиб боришмоқда.

М. КАРОМОВ,
«Совет Ўзбекистони» мухбири.

ХОРАЗМ ЧОРВАДОРЛАРИНИНГ ЯНГИ МАРРАЛАРИ

УРГАНЧ, 21 март (ЎзТАГ). Хоразм область партия комитетининг бугун бўлиб ўтган пленумида область партия ташкилотининг КПСС Марказий Комитети 1982 йил май ва ноябрь Пленумлари қарорлари асосида Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети IX пленуми қарорларини ҳамда 1983—1985 йилларда областда чорвачиликни янада ривожлантириш тадбирларини бажариш соҳасидаги вазифалари муҳокама қилинди.

Область партия комитетининг биринчи секретари М. Худойберганов доклад қилди.

Докладчи ва музокарада сўзга чиққан Хива район партия комитетининг биринчи секретари М. М. Маткаримов, Гурлан район партия комитетининг биринчи секретари Ш. Жабборов, Боғот районидаги Нариманов номли колхоз раиси А. Искандаров, Шовот район партия комитетининг биринчи секретари Р. Тоҳиров, Хонқа районидаги Охунбобоев номли колхоз раиси А. Юсупов, Урганч район партия комитетининг биринчи секретари М. Жуманазаров, «Туямуюнгидрострой» бошқармасининг бошлиғи В. Г. Духанин, СССР 60 йиллиги номидаги Хоразм балиқ комбинатининг директори Б. Жабборов, Янгибозор районидаги «Ленинизм» колхозининг сигир соғувчиси Т. Иноятова, Қўшкўпир районидаги «Ударник» ғалла-чорвачилик совхозининг директори Э. Аҳмедов ўртоқлар область меҳнатчилари мамлакатнинг Озиқ-овқат программасини амалга оширишга муносиб ҳисса қўшиш учун интилаётганликларини уқтириб ўтдилар. Чорвачиликни ривожлантириш масалалари доимо партия ташкилотининг диққат марказида ва назорати остида турибди. Ферма ва комплексларда чорвачиликни ихтисослаштириш ва интенсивлаш, уни индустриал негизга кўчириш, ем-хашак базасини мустаҳкамлаш соҳасида анча ишлар қилинди.

Областда тармоқнинг юксак рентабеллигига эришаётган хўжаликлар кўпайди. Боғот районидаги Нариманов номли колхоз мана шундай хўжаликлар жумласига киради. Бу ерда ўтган йилнинг ўзида чорвачиликдан 300 минг сўм соф фойда олинди. Хўжаликда ҳар 100 гектар экинзор ҳисобига 90 центнердан кўпроқ гўшт етиштирилмоқда, 600 бош сигирнинг ҳар биридан йил давомида тўрт минг килограммдан кўпроқ сут олинмоқда. Хива районидаги Фрунзе номли, Хонқа районидаги Охунбобоев номли, Шовот районидаги «Коммунизм» колхозларининг чорвадорлари ҳам юксак рентабелли ишламоқдалар.

Шу билан бирга областда чорвачилик маҳсулоти етиштиришни кўпайтириш суръатлари ҳали қўйилаётган талабларга тўла-тўкис мувофиқ эмаслигини нотиқлар уқтириб ўтишди. Тармоқни жадал юксалтириш резервлари ҳамма жойда ҳам ишга солинган эмас. Юксак пировард натижаларга эришишнинг муҳим воситаси бўлмиш коллектив пудрат тармоққа суст жорий этилмоқда.

Ҳар бир хўжаликнинг партия ташкилоти чорвачиликдаги ишларнинг якунларини танқидий анализ қилишлари лозимлиги таъкидланди. Ҳар 100 гектар экинзор ҳисобига чорвачилик маҳсулотлари ва ем-хашак етиштириш самарадорликнинг бош мезони бўлиб қолмоқда. Аҳоли жон бошига гўшт етиштиришни кўпайтиришнинг аҳамияти катта. Бунга чорва моллар, айниқса, сигирлар туёғини кўпайтириш, унинг маҳсулдорлигини ошириш йўли билан бирга эришиш мумкин.

Аммо бу шартларга ҳамма жойда ҳам риоя қилинаётгани йўқ. Урганч, Янгибозор районларининг колхозларида моллардан кам насл олиняпти. Колхозлараро бўрдоқичилик базаларидан маҳсулот олиш суст кўпаймоқда. Бултур бу базалар атиги икки минг тонна гўшт етиштириб берди. Бу эса областда етиштирилаётган жами гўшт ҳажмининг 20 процентидан ошмайди. Пленумда иккита энг катта ихтисослаштирилган чорвачилик совхози — Урганч районидаги «Қизилжар» ва «Дўстлик» совхозларидаги ишларнинг аҳволи ҳақли равишда танқид қилинди. Бу хўжаликларда 22 минг бош қорамол боқилмоқда, бу областдаги барча қорамолнинг қарийб бешдан бир қисмига тўғри келади. Кейинги беш йил ичида бу совхозлар давлатга гўшт сотиш планини бирон марта ҳам бажармади.

Ҳозирги вақтда Хоразм колхоз ва совхозларида чорвачиликни интенсив ривожлантириш тадбирлари амалга оширилаётганлиги пленумда айтиб ўтилди. Бултур областда олтита янги ғалла-чорвачилик совхози, шу жумладан қўриқ Қизилқум массивида тўртта мана шундай совхоз ташкил этилди. Шу йил бошида янги қўйчилик совхози тузилди, 54 минг бош чўчқа боқиладиган Ҳазорасп комплекси қурилмоқда.

Урганч паррандачилик фабрикасини реконструкция қилиш тугалланди. Урганч районида йилига 3,4 миллион бройлер боқиб етиштириладиган фабриканинг биринчи навбати қурилди. Аммо паррандачилик корхоналари ҳозирча самарасиз ишламоқда. Бу тармоқда дуруст тартиб ўрнатиш, қурилаётган наслчилик хўжаликларини тезроқ ишга тушириш, ҳамма колхоз ва совхозларда, ёрдамчи хўжаликларда, қишлоқ меҳнатчиларининг томорқа участкаларида паррандачиликни ривожлантириш зарур.

Пленумда Ҳазорасп пахта тозалаш заводи ёрдамчи хўжалигининг ижобий иши уқтириб ўтилди. Бу ердаги ҳар бир ишчи ҳисобига 1982 йилда 77 килограмм гўшт, 96 килограмм сут, кўп миқдорда тухум етиштирилди. Областда бундай ёрдамчи хўжаликлар муттасил кўпайиб бормоқда.

Ем-хашакни нобуд қилмаслик ва ундан оқилона фойдаланиш масалаларига пленумда катта эътибор берилди. Ҳамма колхоз ва совхозларда ем-хашак цехлари ишлаб туриши лозимлиги уқтириб ўтилди.

Сўзга чиққан кишилар айрим партия ташкилотлари коммунистларнинг чорвачиликдаги авангардлик ролини ошириш тўғрисида етарли ғамхўрлик қилмаётганликларини таъкидладилар. Боғот, Хонқа, Қўшкўпир районларидаги сут соғувчилар орасида партия аъзолари кам. Касаба союз, комсомол ташкилотлари ферма ва комплексларнинг самарадорлигини ошириш учун кўп иш қилишлари мумкин. Чорвадорларга маданий-маиший хизмат кўрсатиш ва уларнинг дам олиши тўғрисида кун сайин ғамхўрлик қилиш керак.

Пленумда КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзолигига кандидат, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари Ш. Р. Рашидов катта нутқ сўзлади.

Пленум КПСС Марказий Комитетининг 1982 йил май ва ноябрь Пленумлари ҳамда Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети IX пленуми қарорлари асосида 1983—1985 йилларда областда чорвачиликни янада ривожлантириш тадбирларини маъқуллади. Беш йилликнинг учинчи йилида область чорвадорлари 12,9 минг тонна гўшт, 67,3 минг тонна сут, 85 миллион дона тухум етиштиришлари лозим. Беш йиллик охиригача барча категориялардаги хўжаликларда тирик вазнда гўшт етиштиришни 1,5 баравар, сут етиштиришни 1,4 баравар, тухум етиштиришни 1,6 баравар кўпайтириш белгиланди.

УЛКАН ЗАФАР

Хоразм области чорвадорларининг ғалабаси

Хоразм областининг чорвадорлари партия XXVI съезди, КПСС Марказий Комитети 1982 йил май ва ноябрь Пленумларининг, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети IX пленумининг қарорларини бажара бориб, мамлакат Озиқ-овқат программасини бажаришга муносиб ҳисса қўшмоқдалар.

1983 йил 20 март куни чорвачилик маҳсулотлари тайёрлаш биринчи квартал топшириғи муддатидан илгари бажарилди. Давлатга 5900 тонна гўшт топширилди, план 137 процент адо этилди. Сут топшириш плани 102 процент, тухум топшириш плани 105 процент бажарилди.

Шу давр мобайнида колхозлар, совхозларда ва бошқа давлат корхоналарида барча турдаги чорва ва паррандалар кўпайди, уларнинг маҳсулдорлиги ошди. Гўшт етиштириш 21 процент, сут етиштириш 13 процент, тухум етиштириш 12 процент ортди.

Боғот, Гурлан, Хива, Янгиариқ районларининг чорвадорлари бу муваффақиятга катта ҳисса қўшдилар. Боғот районидаги Нариманов номли, Хонқа районидаги Охунбобоев номли, Гурлан районидаги «Коммуна», Урганч районидаги Ленин номли ва Охунбобоев номли, Ҳазорасп районидаги К. Маркс номли, Хива районидаги Фрунзе номли, Янгибозор районидаги «Ленинизм», Шовот районидаги «Коммунизм», Янгиариқ районидаги Киров номли колхозлар давлатга чорвачилик маҳсулотлари сотиш планларини анча ошириб бажариб, айниқса, юқори кўрсаткичларга эришдилар.

Шу кунларда область чорвадорлари социалистик мусобақани яна ҳам кенгроқ авж олдирмоқдалар, ўз куч-ғайратларини чорва қишловини муваффақиятли тугаллашга, ўн биринчи беш йилликнинг учинчи ўзак йили планлари ҳамда социалистик мажбуриятларини муддатидан илгари бажаришга сарфламоқдалар.

ТИНЧЛИК УЧУН КУРАШЧИГА

КПСС Марказий Комитети Уругвай Коммунистик партияси Марказий Комитетининг Биринчи секретари Родней Арисмендига табрикнома йўллаб, 70 ёшга тўлиши муносабати билан уни самимий қутлади.

СССР Олий Совети Президиуми тинчлик, демократия ва социал тараққиёт учун курашдаги хизматлари, Совет Иттифоқи билан Уругвай халқлари ўртасидаги дўстликни мустаҳкамлашга катта ҳисса қўшганлиги учун ҳамда туғилган кунига 70 йил тўлиши муносабати билан Р. Арисмендини Ленин ордени билан мукофотлади.

(ТАСС).

РАСМИЙ ВИЗИТ

КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, СССР Министрлар Советининг Раиси Н. А. Тихонов ЮСФР Иттифоқ Ижроия вечесининг таклифига биноан расмий дўстлик визити билан 21 март куни Москвадан Белградга жўнаб кетди.

Аэродромда уни КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, СССР Министрлар Советининг биринчи ўринбосари Г. А. Алиев, КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, СССР ташқи ишлар министри А. А. Громико, КПСС Марказий Комитети секретари К. В. Русаков, бошқа расмий кишилар кузатиб қолдилар.

(ТАСС).

БИРИНЧИ ПРЕЗИДЕНТ ҲАЙКАЛИ

И. Охунбобоев ҳайкали республика биринчи президенти номи қўйилган Урганчдаги колхоз марказий қўрғонини безади.

Монументни ҳаваскор ҳайкалтарош, район касалхонасининг врачи Рўзмет Ражабов яратди. Бу ҳайкал унинг биринчи иши эмас. Бадиий ижодкорликка ёшликдан ҳавас қўйган Р. Ражабов бутун бўш вақтини ҳайкалтарошликка бағишлаган, кўпгина виставкаларда қатнашган. Ҳозир Р. Ражабов шу йил кузда таваллудининг 1200 йиллиги нишонланадиган ўз ҳамшаҳри ал-Хоразмийнинг бюстини мармардан ясамоқда. (ЎзТАГ).

ҚИШЛОҚДА ЮКСАК ТУРМУШ МАДАНИЯТИ УЧУН

ШАҲАРГА ҚИЁС ҚИЛГУДЕК

Қишлоққа дафъатан келган киши ҳайратда қолади. Уни кенг ва равон асфальт йўл кесиб ўтган. Бу йўл Нариманов шаҳрига олиб боради. Қишлоқ унга туташган. Бир томонда шаҳар, иккинчи томонда қишлоқ. Аммо қишлоқ ўзининг кўрки, гўзаллиги, салобати, замонавий қурилишлари билан шаҳардан фарқ қилмайди. Йўлнинг икки томонида колхозчиларнинг шинам уйлари. Уларнинг томидаги кумушсимон телевизор антенналари маржони қуёш нурида товланади. Ҳовлилардаги водопровод колонкаларидан зилол сув оқиб турипти. Табиий газ колхозчиларнинг қозонини қайнатмоқда, уйини иситяпти. Қайси ҳовлига қараманг — енгил машина. Деҳқонлар эндиликда далага пиёда эмас, балки ўз шахсий машина ва мотоциклларида боришади. Ҳамма участка ва бригадаларга асфальт йўл кетган. Ундан юрган кишининг кийимига гард юқмайди. Томорқа участкаларига дид билан ўтқазилган мевали дарахтлар, токлар, гуллар хонадонларга ажиб бир ҳусн бағишлаган.

Чап томондаги бинонинг пештоқига «Мухтор Ашрафий номли санъат мактаби» деган сўзлар ёзиб қўйилган. Унинг хоналарида чалинаётган пианино, ғижжак ва ҳоказо музика асбобларидан дилрабо куйлар таралмоқда. Колхоз аъзоларининг санъат даргоҳида таълим олаётган фарзандлари машқ қилмоқда. Ўнг томонда эса ўрта мактабнинг улкан биноси. Бу ерда ҳам колхозчиларнинг ўғил-қизлари билим оляпти. Колхоз қишлоғида яна бир неча мактаб ишлаб турипти. Уларда деҳқонларнинг мингдан ортиқ боласига таълим-тарбия бериляпти. Сал наридаги боғчада меҳнаткашларнинг мактабгача ёшдаги кичкинтойлари роҳатда. Деҳқонларнинг ўз фарзандларидан кўнгли тўқ. Улар билимдон ўқитувчилар, меҳрибон мураббийларга ишониб топширилган. Саломатликлари ҳақида малакали медицина ходимлари ғамхўрлик қилишмоқда.

Кейинги даврда қишлоқ марказида улуғвор архитектура ансамбли қад кўтарди. Унинг ўнг томонидаги икки қаватли маъмурий бинода колхоз правлениесининг идораси жойлашган. Ундаги кўп сонли хоналарда турли мутахассислар ишлашяпти, ишлаб чиқаришнинг кундалик ва истиқбол масалалари устида бош қотиришяпти. Бу ерда марказий диспетчерлик пункти, коммутатор мавжуд. Улар ишлаб чиқаришни бошқариш, унинг турли бўғинлари билан алоқани яхшилаш мақсадига хизмат қиляпти. Чап томондаги худди шундай бинодан эса савдо маркази ўрин олган. Унинг бўлим ва секцияларидаги турли хил саноат ва озиқ-овқат товарлари қишлоқ аҳлининг эҳтиёжини қондиришда асқотяпти. Махсус маълумотли савдо ходимлари харидорларга намунали хизмат қилишяпти.

Ўртада ҳашаматли маданият саройи. У ўзининг гўзаллиги, архитектура жиҳатидан мукаммаллиги, безаклари билан шаҳарлардаги маданият маскани билан рақобат қила олади. Вестибюллардаги зарҳал қандиллар, залдаги ҳавас қилса арзигулик ўриндиқлар, кенг саҳнасини чўғдек ёниб қоплаб турган духоба парда-ю, эшик ва деразалардаги шоҳи дарпардалар бу чинакам маданият ўчоғи эканлигидан далолат бериб турипти. Унинг хоналарида бадиий ҳаваскорлик тўгаракларининг коллективлари ўзларининг маҳоратларини оширмоқдалар. Улкан залда колхоз аъзоларининг йиғилишлари, тўй маросимлари ўтказилади, кино-концертлар кўрсатилади, бошқа маданий тадбирлар амалга оширилади. Буларнинг ҳаммаси колхоз социал ривожланиш соҳасида эришган муваффақиятларнинг тимсоли.

Колхоз «Ленинский путь» номи билан аталади. Шу ҳақда гап борганида хўжалик раҳбарлари ҳам, унинг аъзолари ҳам фикрни бир ибратли ўхшатишга жалб этишди. Колхозимиз, дейишди улар, Ленин белгилаган йўлдан, коммунизм йўлидан бормоқда. Бу йўл эркин ва самарали меҳнат йўли, социалистик қурилиш ва юксалиш йўли, маданий ҳаёт ва фаровон турмуш йўли. Колхозимиз бу нурафшон йўлдан бориб, таққослаб бўлмас даражадаги камолотга эришди, биз деҳқонларни бахт-саодат эгаси қилди, ўз тақдирини, нурли келажагини фидокорона меҳнати билан яратаётган онгли интизомли кишиларга, коммунистик қурилишнинг актив иштирокчиларига, мўл-кўлчилик бунёдкорларига айлантирди. Деҳқонларнинг турмуш тарзида жуда катта ўзгариш юз берди. Улар турмушининг маданий-маиший даражаси, фаровон ҳаёти, рўзғорининг бутлиги шаҳар аҳолисиникидан, даромади завод-фабрика ишчилариникидан қолишмайди. Бир сўз билан айтганда ҳалол, унумли меҳнат қилиб, роҳат-фароғатда яшамоқда. У ҳам кирни машинада ювади, гиламининг чангини пилесосда тозалайди, овқатини газ плитасида пиширади, кийимини ательеда тиктиради, хоҳлаган вақтида кинотеатрга боради.

Улар айтганидек, хўжаликнинг моддий-техника базаси, экономикаси бекиёс мустаҳкамланган. Унинг машина-трактор паркида ўнлаб қудратли ҳайдов ва чопиқ тракторлари, ғалла ва маккажўхори ўрадиган комбайнлар, пахта териш машиналари, дон ва чигит экадиган сеялкалар, экинларни парвариш қилишда ишлатиладиган серунум механизмлар, юк автомобиллари, ер текислайдиган техника воситалари, давлат банкидаги жорий счётида, бўлинмас фондида миллион сўмлаб маблағ мавжуд. Фермаларда юзлаб сермаҳсул қорамол, чўчқа ва парранда боқилмоқда. Колхознинг пахтазорлари, ғаллазорлари, канопзорлари, шолизорлари мелиорация ҳолати яхшиланган, ирригация тармоқлари ривожланган серунум далаларга айланди.

Колхоз деҳқонлари ва чорвадорлари КПСС Марказий Комитетининг 1982 йил май ва ноябрь Пленумлари қарорларига амал қилиб, ишлаб чиқаришнинг самарадорлигини ошириш, ҳар гектар ердан имкони борича кўпроқ дон, пахта, каноп пояси, сигирлардан мўл-кўл сут олиш учун, давлатга кўпроқ маҳсулот етказиб бериб, СССРнинг Озиқ-овқат программасини тезроқ рўёбга чиқариш учун курашга муносиб ҳисса қўшишга интилмоқдалар. Улар ишлаб чиқаришдаги резервларни тўлароқ ишга солиш, далаларнинг ҳосилдорлигини, чорва молларнинг маҳсулдорлигини ошириш, ишлаб чиқаришни комплекс механизациялаш даражасини, деҳқончилик маданиятини кўтариш учун ҳаракат қиляптилар.

Хўжалик аъзолари ўн биринчи беш йиллик планини тўла-тўкис бажариш, саноатнинг хом ашёга, аҳолининг озиқ-овқат маҳсулотларига бўлган эҳтиёжини тўлароқ қондириш мақсадида виждонан қилаётган ҳалол меҳнат қувончли самара бермоқда. Масалан, ўтган йили давлатга белгиланганидан анча кўп — 4237 тонна пахта, қарийб йигирма минг тонна каноп пояси, минг тоннадан зиёд маккажўхори дони ва шоли, кўп миқдорда гўшт, сут, тухум ва бошқа маҳсулотлар сотилди. Бунинг эвазига етти миллион сўмдан ортиқ даромад, шу жумладан бир ярим миллион сўмга яқин соф фойда олинди. Колхозчиларнинг ўртача ойлик иш ҳақи 247 сўмга тўғри келди. Ҳар йили ана шундай мўл-кўл маҳсулот етиштирилиб, мўмай даромад олинмоқда. Унинг маълум қисми колхоз қишлоғини ободонлаштириш, социал ривожлантириш мақсадларига ажратилмоқда. Кейинги даврда бу соҳага саккиз миллион сўм сарфланди.

Колхоз аъзолари беш йилликнинг ўзак йилида ҳосилдорликни ошириш, давлатга кўпроқ пахта, дон, каноп пояси, гўшт, сут ва бошқа маҳсулотлар етказиб бериб, тағин ҳам кўпроқ даромад олиш ва хўжалик экономикасини янада мустаҳкамлашга қарор қилишган. Бу, шубҳасиз, улар турмушининг фаровонлик, маданий-маиший даражасини бундан ҳам юксалтириш, уни янада чиройлироқ қилиш имконини беради.

Ҳ. АБДУСАМАТОВ,
«Совет Ўзбекистони» мухбири.
Коммунистик райони.

Суратда: колхоз қишлоғида янгидан қурилган маданият саройи ва универсал магазин.

В. Сироткин фотоси.

«СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ» ВА ЎзТАГ МУХБИРЛАРИ ХАБАР ҚИЛАДИЛАР.

Республикамиз бўйлаб

ПАРРАНДАЧИЛИК ФАБРИКАЛАРИ УЧУН

«Облсельстрой» трестига қарашли қурилиш конструкциялари комбинатида ишлаб чиқарила бошланган янги маҳсулот Хоразм воҳасида паррандачиликни ривожлантиришни жадаллаштиришга ёрдам беради. Янги маҳсулот — озуқа цехларини тез қуришга мўлжалланган махсус темир-бетон блоклардан иборат.

Янги маҳсулотнинг дастлабки туркуми Шовот районидаги ўрдакчилик комплекси, Урганч ва Хивадаги паррандачилик фабрикаси қурилишларига етказиб берилди. Авваллари бундай блоклар Хоразм областига Тошкент областидаги турдош корхоналардан ташиб келтирилар, бу эса озуқа цехларини барпо этиш суръатини сусайтирибгина қолмай, шу билан бирга анчагина транспорт харажатига ҳам олиб келарди.

Энди комбинат ишлаб чиқараётган маҳсулотлар орасида яна бир янгилик — уй-жойлар, болалар боғчалари, клублар қуришда фойдаланиладиган пирамидали қозиқ оёқлар пайдо бўлди. Улар монолит бетондан қилинадиган анъанавий пойдевор ўрнини босади ва маданий-маиший объектлар қурилишини анча тезлаштиради.

ИҲОТА ДАРАХТЛАРИ

Катта Наманган каналининг соҳиллари ям-яшил либосга бурканди. Қўлбола дарё бўйларига олма, шафтоли, ўрик, олхўри, беҳи каби дарахт кўчатлари ўтказилди. Яқин атрофдаги хўжаликларнинг деҳқонлари дарё қирғоқларини тошлардан тозаладилар, серунум тупроқ тўкдилар. Кўчма насос установкалар ёрдамида дарахтларни суғоришга қарор қилинди.

Боғлар кўплаб мева бериш билан бирга сунъий дарёнинг ўнлаб километрларини иҳота қилади.

ОЗИҚ-ОВҚАТ ПРОГРАММАСИ — АМАЛДА

ДАСТЛАБКИ МУВАФФАҚИЯТЛАР

Маълумки, яқинда Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг IX пленуми республикада чорвачиликни янада ривожлантириш ҳақида қарор қабул қилди. Чорвадорлар пленум қарорларига амалий жавоб бериш учун социалистик мусобақани ҳар қачонгидан ҳам кучайтириб, фермаларда, яйловларда астойдил меҳнат қилмоқдалар. Кўплаб илғор районлар, хўжаликлар, чорвачилик маҳсулотлари топширишда дастлабки муваффақиятларга эришяптилар.

БУХОРО, («Совет Ўзбекистони» мухбири). Ғиждувон райони чорвадорлари дастлабки муваффақиятни қўлга киритдилар. Давлатга 1458 тонна гўшт топширилиб, бу борадаги ярим йиллик план 109 процент бажарилди.

Шунингдек, давлатга тухум топшириш йиллик плани 102 процентга уддаланди. Район чорвадорларининг бу зафарига Карл Маркс номли, «Коммунизм», Садриддин Айний номли колхозларнинг ҳамда «Уззаготживпром»нинг Бухородаги трестига қарашли Ғиждувон бўрдоқичилик пункти азамат коллективининг ҳам муносиб ҳиссаси бор. Аҳоли шахсий хўжаликларидан сут, гўшт, тухум сотиб олиш планлари ҳам ошириб адо этилди.

Ҳ. ҚОДИРОВ.

* * *

ОҚҚЎРҒОН, («Совет Ўзбекистони» штатсиз мухбири). Райондаги «Оққўрғон» совхозининг сут-товар фермасида 1032 бош қорамол парвариш қилинмоқда. Шундан 460 боши соғин сигирлардир. Совхоз чорвадорлари ўн биринчи беш йилликнинг учинчи йили биринчи кварталида дастлабки ютуқни қўлга киритдилар. Давлатга 32 тонна гўшт, 87 тонна сут, 12 минг дона тухум топширилиб, квартал плани муддатидан илгари бажарилди. Гўштга топширилган ҳар бир қорамолнинг ўртача тирик вазни 430-450 килограммни ташкил этди.

Эришилган бу ғалабада хўжаликнинг илғор молбоқарлари Анорбой Бердиёров, Тамара Афанасьеванинг ҳиссалари катта. Римма Крючкина, Ўлмасой Варипова, Людмила Гаврилова сингари пешқадам сут соғувчилар ўзларига бириктилган соғин сигирлардан кунига 13-14 килограммдан серқаймоқ сут соғиб олиб, мусобақада пешқадамлик қилишмоқда. «Оқ чашма» соҳибалари бу йил ҳар бир соғин сигирдан 4 минг килограммдан сут соғиб олиш учун курашмоқдалар.

Совхоз чорвадорлари йиллик планни 7 октябрга қадар уддалашга аҳд қилишган.

Т. ЗОКИРОВ.

* * *

БАЛИҚЧИ, («Совет Ўзбекистони» жамоатчи мухбири). Райондаги бройлер-паррандачилик фабрикаси коллективи беш йилликнинг учинчи йилида улкан марраларни кўзлаб меҳнат қилишмоқда. Паррандабоқарлар йил давомида эл дастурхонига 320 тонна парҳез гўшт етказиб бериш, шунингдек 1 миллион дона тухум топшириш мажбуриятини олишган.

Замонавий паррандахоналарда 500 мингта жўжа парвариш қилинмоқда. Инкубаторийларда очирилган жўжалар зоотехника қоидалари асосида озиқлантирилмоқда. Бу ўз самарасини бераётир. Корхона коллективи давлатга 32 мингта парранда, 64 тоннадан зиёд парҳез гўшт сотиб, бу соҳадаги биринчи квартал планини муддатидан илгари бажарди. Гўштга топширилган ҳар битта товуқнинг тирик вазни 2 килограммдан юқори бўлди. Бунда Ширмонхон Сулаймонова, Баҳромжон Каримов, Шарофат Қаюмова каби товуқбоқар-операторларнинг катта хизматлари бор.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети IX пленуми қарорларидан руҳланиб ишлаётган паррандабоқарлар квартал охирига қадар яна 36 тонна, жами 100 тонна парҳез гўшт етказиб бериш иштиёқида астойдил меҳнат қилмоқдалар.

А. ВАҲОБОВ.

* * *

ХЎЖАОБОД, («Совет Ўзбекистони» жамоатчи мухбири). Киров номли агросаноат комбинатининг чорвадорлари дастлабки муваффақиятни қўлга киритдилар. Давлатга 125 минг дона тухум етказиб берилиб, биринчи квартал плани ошириб адо этилди. Бу планда кўрсатилганидан 35 минг дона кўпдир.

Шунингдек, комбинат бўрдоқибоқарлари ҳам давлатга 16 тонна гўшт етказиб бериб, биринчи квартал планини муддатидан илгари бажардилар.

Комбинатнинг Мухтор Фозилов, Мамадали Мақсудов сингари бўрдоқибоқарлари қорамолларни қатъий рацион асосида озиқлантириб, уларнинг тирик вазни 420-430 килограммдан бўлишини таъминламоқдалар.

Агросаноат бирлашмасининг чорвадорлари гўшт ва тухум топшириш ярим йиллик планини квартал охиригача бажаришга бел боғладилар. Ҳозирги кунда фермада 40 бош қорамол бўрдоқига боқилмоқда.

Р. ЖУМАНИЁЗОВА.

ПЛАНЕТАМИЗДА

СОЦИАЛИЗМ МАМЛАКАТЛАРИДА

ҚИШЛОҚ ХЎЖАЛИК МАШИНАСОЗЛИГИНИНГ ЁРДАМИ

ПРАГА. Тоғ ва тепалик ён бағрида ишлашга мўлжалланган «Зетор-Горал» маркали дастлабки тракторлар бу йил Чехословакия деҳқонлари қўлига берилади. Бу пухта ва тежамли машиналар 200 минг гектарга яқин ерни самарали деҳқончилик оборотига киритишга кўмаклашади. Илгари машина-ускуна йўқлиги сабабли бу ерлардан фақат пичанзор ва яйлов сифатидагина фойдаланиларди. Тоғлиқ районларнинг деҳқонлари тракторлардан ташқари яқин йилларда махсус плуглар ва бошқа ўрнатиладиган иш қуролларини ҳам оладилар.

ДОМНА ПЕЧИ РЕКОНСТРУКЦИЯ ҚИЛИНДИ

СОФИЯ. Кремиковицидаги Л. И. Брежнев номли металлургия комбинатида биринчи домна печи реконструкция қилиниб бўлди. Натижада металл эритиш вақти анча камайди, кокс ишлатиш қисқарди, бир қанча бошқа сермеҳнат ишлар тугатилди.

Л. И. Брежнев номидаги комбинат — Болгария—Совет самарали ҳамкорлиги натижасидир. Ҳозир бу ерда 80 хил маркадаги пўлат ва қотишма, 1200 хилдан кўп прокат ишлаб чиқарилмоқда. Корхона тайёрлаётган маҳсулотнинг учдан бир қисми социалистик ҳамдўстлик мамлакатларига экспорт қилинмоқда.

(ТАСС).

МОЗАМБИК. Тете вилоятидаги Замбези дарёси узра қурилган кўприкнинг узунлиги 2.388 метр, кенглиги эса 10 метрга тенгдир. Жануб-Шимол автомобиль трассасида ана шундай 9 та иншоот барпо этилган. Булар мамлакатнинг 9 вилояти маъмурий марказини бир-бирига боғлайди ва халқ хўжалигида муҳим роль ўйнайди.

АДН—ТАСС фотоси.

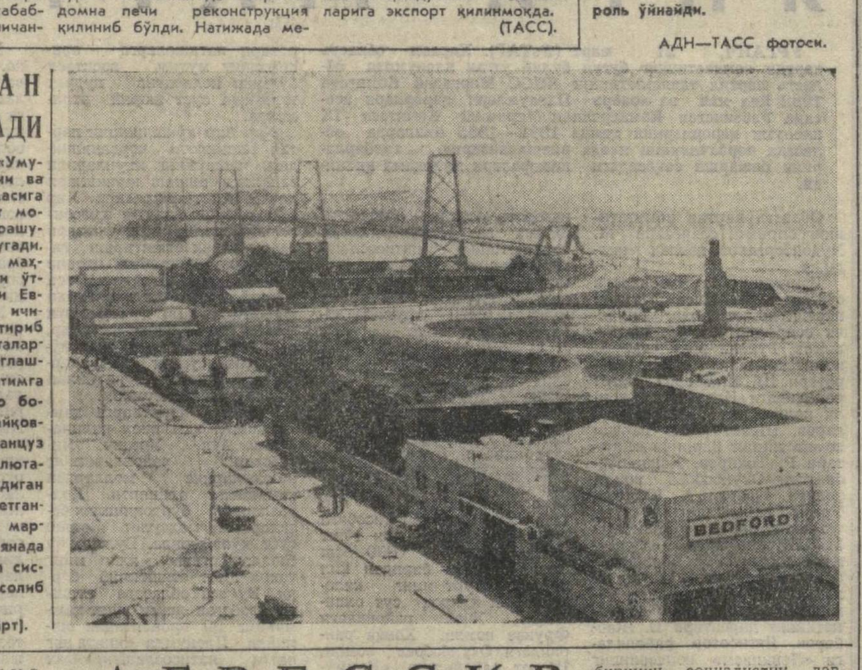

УЧРАШУВДАН НАТИЖА ЧИҚМАДИ

БРЮССЕЛЬ. Бу ерда «Умумий бозор»да қатнашувчи ва Европа валюта системасига кирувчи саккиз мамлакат молия министрларининг учрашуви ҳеч бир натижасиз тугади. Шу мамлакатлар молия маҳкамаларининг бошлиқлари ўткир ихтилофлар сабабли Европа валюта системаси ичидаги аҳволни эпақага келтириб олиш мақсадида валюталарнинг қадр-қимматини тенглаштириш ҳақидаги бир битимга кела олмадилар. Халқаро бозордаги катта валюта чайқовчиликлари сабабли француз франкининг ва бошқа валюталарнинг айирбошланадиган қадр-қиммати пасайиб кетганлиги ва Ғарбий Германия маркасининг қадр-қиммати янада ошганлиги Европа валюта системасини хавф остига солиб қўйди.

(ТАСС, 21 март).

АГРЕССИВ РЕЖАЛАР

САН - ФРАНЦИСКО, (ТАСС). Рейган маъмурияти Совет давлатининг социал-иқтисодий тузумини, унинг халқаро позицияларини қўпоришга уриниб, Совет Иттифоқига қаттиқ сиёсий, иқтисодий ва идеологик тазйиқ ўтказишдан иборат агрессив режаларини ишлаб чиқди. Президент Рейган имзолаган АҚШ Миллий хавфсизлик кенгашининг 75-махфий директивасида айни мана шундай мақсадлар қўйилган. Шу директива тўғрисидаги маълумотлар Америка матбуотида пайдо бўлиб қолди.

Мазкур директивада, деб ёзади «Лос-Анжелес таймс» газетаси, Вашингтон СССРга нисбатан тутаётган ҳозирги сиёсатининг асослари белгилаб берилади. Газетанинг ёзишича, бундай сиёсат «совуқ уруш» кескинлашган даврдан буён ҳеч қачон кўрилган эмас. «Президент Рейган Москванинг ташқи сиёсатини ўзгартиришга эришиш воситаси сифатида савдо-сотиқ ва экономика соҳасида тазйиқ ўтказиш йўли билан Совет Иттифоқининг ички аҳволига таъсир қилишга уриниб кўриш тўғрисида ўз маъмуриятига фармойиш берди». Мақоладан кўриниб турибдики, бунда қуролланиш пойгасининг янги даврларини тиқиштириш, СССРга нисбатан ҳарбий дўқ-пўписа ишлатиш билан совет экономикасини заифлаштириш вазифаси ҳам қўйилмоқда.

Иқтисодий ва ҳарбий тазйиқдан ташқари даставвал МРБ назорати остидаги қўпорувчи радиостанциялар Советларга қарши амалга ошираётган идеологик диверсиялар кучли кампаниясини авж олдириб юбориш тўғрисида ҳам кўрсатма берилади. Газетанинг ёзишича, «Лотин Америкаси, Ғарбий Европа мамлакатлари ва бевосита Совет Иттифоқи АҚШ пропаганда кампаниясининг объектлари бўлади».

«Лос-Анжелес таймс» газетаси президент Рейганнинг янги директивасини Вашингтоннинг «совуқ уруш» энг авжига чиққан даврдаги йўл-йўриқлари билан тенглаштираётганлиги тасодифий эмас. «Президент Трумэндан кейин биринчи марта, — деб эътироф этади газета, — Совет Иттифоқининг ички ишларига аралашиш Америка сиёсатининг мақсади деб эълон қилинмоқда».

Шундай қилиб, гап Вашингтон расмий доираларининг СССРга ва бутун социалистик ҳамдўстликка қарши тўғридан-тўғри «психологик уруши»нинг янги даври тўғрисида бормоқда. АҚШнинг ҳозирги маъмурияти амалга оширмоқчи бўлаётган катта сиёсий ва идеологик диверсия империалистик давлатлар Совет ҳокимиятининг тонготаридаёқ иқтисодий ва савдо қамали йўли билан дунёда биринчи социалистик давлатни бўғиб қўйишга уриниб шарманда бўлган даврни эслатади. Бундай беҳуда уринишлар нима билан туғаганлиги яхши маълум. Аммо, афтидан тарих коммунизмга, миллий озодлик ҳаракатларига, дунёдаги барча тараққийпарвар кучларга қарши «салб юриши»ни эълон қилган Вашингтон ҳозирги раҳбарларига ҳеч қандай сабоқ бермаган кўринади. Янги директивада СССРга қарши иқтисодий ва ҳарбий дўқ-пўписа қилиш тўғрисидаги иғвогарлик даъватларига келганда шуни айтиш кераки, Совет давлатининг раҳбарлари неча марталаб айтиб ўтишганидек, қурол-яроғларни янада кўпайтириш программалари Совет Иттифоқини бир томонлама ён беришга мажбур эта олмайди. Америка томонининг дағдағасига СССР ўзининг тегишли қурол системаларини кучайтириш билан жавоб қайтаришга мажбур бўлади.

БАБРАК КАРМАЛНИНГ ХАЛҚҚА МУРОЖААТИ

КОБУЛ, 20 март. (ТАСС). Афғонистон Халқ Демократик Партияси (АХДП) Марказий Комитетининг Бош секретари, АДР Революцион Кенгашининг Раиси Бабрак Кармал афғонларнинг янги 1362 йили бошланиши муносабати билан Афғонистон халқига мурожаат қилди. У мамлакат меҳнаткашларини, ишчи ва деҳқонларини, зиёли ва руҳонийларини, АДР қуролли кучларининг жангчиларини, мамлакатнинг барча ватанпарварларини шу байрам билан муборакбод этди ҳамда уларга Афғонистонда янги жамият қуришда муваффақиятлар тилади.

Шу кунларда мамлакат деҳқонлар кунини ҳам байрам қилаётганлиги диққатга сазовордир, деди у. Чунки қишлоқ хўжалиги ходимлари Афғонистон меҳнаткашларининг энг кўп сонли отряди-дир. Мамлакатнинг барча меҳнаткашлари каби афғон деҳқонлари ҳам АХДП ва АДР ҳукуматининг тарихий қарорларини амалга ошириш учун зўр куч-ғайрат сарфламоқдалар.

Бултур, деди сўзини давом эттириб Б. Кармал, Афғонистонда ташқи ва ички аксилинқилобчиларнинг кучларига қақшатқич зарба берилди. Бунда АДР қаҳрамон қуролли кучларининг, шунингдек асосан мамлакат деҳқонларидан иборат бўлган революцияни ҳимоя қилиш отрядларининг хизмати жуда катта бўлди.

Ўтган йил қишлоқ хўжалиги ва саноат соҳасида катта муваффақиятлар билан ҳам нишонланди, деб таъкидлади Афғонистон раҳбари.

АҚШ бошчилигидаги халқаро империализм, деди Б. Кармал, дунёни ядровий фалокат жари ёқасига судрамоқда, қуролланиш пойгасини кучайтириш ва агрессияни зўрайтиришга қаратилган хатарли йўлни давом эттирмоқда. Европада Американинг янги ракеталарини жойлаштириш тўғрисидаги қарор, шунингдек Жануби-Ғарбий Осиёда АҚШнинг марказий қўмондонлиги тузилганлиги мана шу сиёсатнинг яққол мисолларидир.

Бу йил халқаро ҳамжамиятнинг тинчлик ва кескинликни юмшатиш учун кураш йили бўлиб қолиши керак. Совет Иттифоқи тинчлик учун курашнинг олдинги сафида бормоқда. Тинчлик учун кураш ер юзидаги барча тараққийпарвар кучларнинг хавфсизлик ва осойишталикда яшаш муддаосини ифодалайди, деди пировардида Бабрак Кармал.

КЕСКИН ТАНҚИД

● ЛОНДОН. Бу ерда бўлиб ўтган матбуот конференциясида Иордания шоҳи Ҳусайн Яқин Шарқдаги аҳволни зудлик билан бартараф этиш зарурлигини таъкидлади. У олий даражадаги умумараб кенгашининг қарори билан тузилган «Еттилар комитети» делегациясига бошчилик қилмоқда. Бу комитет БМТ Хавфсизлик кенгашининг доимий аъзолари бўлган давлатларнинг раҳбарлари билан Яқин Шарқдаги можарони бартараф этиш масалалари юзасидан алоқа боғлаш учун тузилган эди. Иордания шоҳи араблардан босиб олинган ерларда ҳарбийлаштирилган манзилгоҳлар қуришни давом эттираётган Исроилнинг сиёсатини кескин танқид қилди.

Араб мамлакатлари делегациясининг бошлиғи Қўшма Штатларнинг Яқин Шарқдаги сиёсати хусусида танқидий мулоҳазалар айтди. Сўнгра шоҳ Ҳусайн яқин кунларда Фаластин Озодлик Ташкилотининг раҳбари Я. Арафат билан учрашиб, Яқин Шарқда тинчликка эришишнинг эҳтимол тутилган йўлларини у билан муҳокама қилмоқчи эканини уқтирди. (ТАСС, 21 март).

РАНГ-БАРАНГ ОЛАМ

Канал тубидаги топилдиқ

Ҳинд ишчилари бригадаси Анантаг районида суғориш каналини бунёд этишаётганда кутилмаган совғага учрашди. Улар тасодифан бриллиантлар ва бошқа қимматбаҳо тошлар билан безатилган Раманинг қадимий ҳайкалчасини топдилар. Мутахассисларнинг баҳолашича, фақат жавоҳирларнинг қиймати 1 миллион рупийдан ошиқ. Археологлар ушбу санъат асарини тахминан XIV асрга тегишли деб ҳисобламоқдалар.

Шимолий қутбга...пиёда

Миланлик Амброжо Фогар Шимолий қутбни пиёда забт этишга қарор қилди. Жасур сайёҳ кўзлаган манзили сари Гренландия шимолидаги Элесмер оролининг Колумбия буруниндан жўнаб кетади. У минг километр масофани босиб ўтмоқчи. А. Фогарнинг чамалашича, бутун йўлга икки ой кетиши керак.

Бошланғич босқичда А. Фогарга Италиядаги бир телевизион компаниянинг бир неча мухбири ҳамроҳ бўлишади. Улар «Шимолий қутбни пиёда забт этиш» қандай бораётганлиги ҳақида телетомошабинларни хабардор қиладилар. Сўнгра, А. Фогар ёлғиз қолиб, ташқи дунё билан митти радиопередатчик орқали алоқа боғлаб туради.

НАВРЎЗИ ОЛАМ КЕЛДИ...

ПУБЛИЦИСТИКА

ЯХШИЛИКНИ СЕВАМАН

Қуёшдан ерга баҳор шамоллари тушди. Ҳа, баҳорда замин бағрига коинотдан шамоллар келади.

Кўклам шамолларининг этаклари ранглар билан тўлган. Шамол бу анвойи рангларни ўзи ўтар ерларга сочиб боради. У энди ер узра ҳар сари безовта югуради. Дарахтларни тинмай силкитади. Яна қайта-қайта силкитади. Дарахтлар билан бирга баҳорнинг улуғ симфониясини ижро этади. Шамолнинг ишларини бир зум кузатиб туринг. У минг қиёфага киради, минг мақом, минг алфоз билан эшилади, буралади, айланади, юксакларга кўтарилади, пастга қулайди. Шалола каби гувиллайди, дарахтларни тортқилайди. Уйғон! Уйғон! Поёнсиз буғдойзорларни елпиб ўтади, арча ўрмонларининг муаттар бўйларини далаларга сочади. Уйғон! Уйғон!

Азиз тупроқдан, ҳайдалган далалардан шунда ажиб бир бўй кўтарилади. Бу, биласизми, тирик тупроқнинг ҳиди. У нон ҳидига, наврасга қизлар сочларининг ҳидига, эндигина ёруғ дунёга келган чақалоқнинг ҳидига, жуда қадимдан қолган доно китобларнинг ҳидига ўхшайди. Шу ҳидни баҳорнинг ушбу палласида тўйиб-тўйиб шимирган одам янаги йил шу кунларгача тетик бўлиб юради.

Шамолнинг иши кўп, баҳорда. У далалардан тоғларга уради, ўзини. Гулдиратиб қорларни тўкади. Кийикларни безовта қилади. Қушлар тилига най беради. Бу шамол эмас, сибизға! Уйғон! Уйғон! Унинг хониши, қўшиғи шундай.

Сирдарёнинг онадай юмшоқ ва сарин ҳаётбахш бағрига тушиб, у ажиб суратлар чиза кетади. Дарё уни эрка фарзандидай аллалайди. Шу ўйинқароқ баҳор шамоли жўш урган чоғда она Сирдарёнинг сувлари болдай лаззатли бўлиб кетади. Дарё ва шамол бир бўлиб гўзал соҳил толзорларида минг-минглаб гектар далалар, боғларда суратлар чизадилар. Бунинг буюк гўзаллигини сўзга кўчириш учун ҳам юзлаб Достоевский каби даҳолар керак. Дарё ва шамол чизган суратлар — инсон кўзларининг сурури.

Эй, тинмағур, сафарчи! Рангларинг бунчалар тароватли! Бунчалар тиниқликни, айт, қайлардан олгансан? Менинг кўзларим етти рангни ажратади. Лекин мен кўзларимга ишонмайман. Сенинг етмиш минг товланишинг, етмиш минг нафосатинг бор! Қанийди уларнинг барини илғаб ололсам. Лекин сен, сафарчи шамол, доимо сирларингни яшириб юрасан. Инсон шу сирларни очишни орзу қилиб яшайди.

Сен океанлар сайлидан қайтиб, энди менинг кўкракларимга урилмоқдасан. Юрагимга алланималарни шивирлайсан. Уйғон! Уйғон!

Эй, баҳор элчиси! Бир куни денгиз узра елиб-югурганингни кўрдим. Сен булутлар туғаётган экансан. Йўқ, йўқ! Сен эмас, денгиз туғар эди булутларни. Сен эса, эй сафарчи, уларни йўргаклаб оларкинг. Замин узра тентираб юрган карвонларингга қўшардинг.

Табиат инсонга булут туғилган, гул туғилган, ранг туғилган дамларни кўриш, ҳис қилиш, шунинг файзи билан яшаш саодатини берди.

Шу туғилишлар саодати қонимизда маҳкам ўрнашган. Туғилиш у — яхшилик! «Мен яхшиликни севаман, мен уни қидираман ва ундан аланга оламан», деган эди Гоголь. Мана, замин тарихида яна бир янги кун туғилди. Қуёш қуйи доирадан юксак айланиш доирасига ўтди. Энди унинг ҳасрати — мураббийнинг ҳарорати. Энди унинг зиёси — мураббийнинг зиёси!

Шунинг учун одамнинг қўшиқ айтгиси, далаларга чиққиси, табиат бағрида бўлгиси келади.

Инсон шунга улуғ эҳтиёж сезади. Ўз қувончларини бошқалар билан бўлишмоқни истайди. Гул гулни кўриб очилгандай, одам одамни кўриб очилади. Халқ сайллари мана шундай кайфиятлардан, инсоннинг бирлик, биргаликка интилишидан келиб чиқади. Биргалик — коллективизм қувончи ҳамма қувончлардан қудратлироқ, ҳаётбахшроқдир. Улуғ доҳиймиз В. И. Ленин шунинг учун халқ сайлларини севарди, уларда бажонидил қатнашарди. Халқ сайлларида инсон ўзининг энг яхши хусусиятлари ва, айниқса, ижодкорлиги — ўйини, қўшиғи, латифаси, кулги-зарофатлари, эртакчилиги билан намоён бўлади. Кўпчилик ўртасида у олижаноб ҳислар орттиради. Инсонлик шоншарофати ҳақида ўйлайди.

Баҳор сайллари юракларимизга қайта туғилиш, яратиш, янги меҳнат кунларининг завқини беради. Одам табиатга яқинлашиб, уни теран ҳис қилган сари ўзини руҳан бардам сезади. Янги марраларни кўзлайди. Янги рағбат билан меҳнатга бел боғлайди. Табиатдан узоқлашиш — уни билмаслик, англамаслик, энг оғир касалликдир. Эҳтимол, барча носоғлом, пажмурда кайфиятларнинг манбаи ҳам шудир.

Агар табиатга ошиқ кўзи билан боқсангиз, у сизга қачон, қай фаслда бўлмасин, ажиб ҳадялар қилади. Сизга ўзининг азал гўзал либосларида кўринади. Чунки, табиатда ҳар куни байрам — тириклик байрами, муттасил қайта бошдан яралиш, яшариш байрами.

Коинотда ҳамма нарса бир-бирига чамбарчас боғланган. Ер, Ой, Қуёш ўзининг ҳар бир атоми билан ўзаро хабарлашиб, тортишиб, боғланиб туради. Улар бир-бирларини тарбия қиладилар ва барқарор МАВЖУДЛИК ДАРАЖАСИДА ушлаб турадилар. Бўлмаса зум ичида на ой бор, на ер, на қуёш. Одам ҳам жонли бир зарра сифатида шу тортилиш қонунларига тобе. Унинг ҳар бир ҳаракати нимадир яратади ва нимани-дир йўқ қилади. Шунинг учун «Қизил китоб»лар даври бошланди. Инсоният эндиликда фақат шу «Қизил китоб»ларни йўқотиш, яъни ўзи истаб-истамай йўқотиб улгурган, табиатга етказилган чексиз талафотларнинг ўрнини тиклаш, табиатни асл ҳолига қайтариши ва уни тинмай бойитиб бориши шарт. Арслон шунчалар қудратли маҳлуқ бўлгани билан унинг юмшоқ панжалари битта ҳам қиёқни синдирмайди. Бир қушнинг бир новда синдирганини кўрмадим. Ҳатто шу ўтлаб юрган подаларимиз... чўлга зарар эмас, фойда келтиради. Чўпон дўстим менга шундай деб айтди. Асаларини кўринг. Ана, у ўриқ гули ичига шўнғиб кетди. Ғимирлаб, питирлаб, нималарнидир жонсарак излади, визиллади, гулларнинг атрини кўпиртириб юборди. Лекин биронта асалари гулнинг ниҳоятда нозик найчасини синдирганини ёки эзганини кўрмадим. У ўз улуғ вазифасини жуда беозор бажаради. Ари келмай қолса, ўриклар қалтираб туради. Гулларини бекорга тўкиб юборади. Табиатда мана шу аридай бўлиб ишламоқ вақти келган.

Инсон ўзидан илгари яратилган жамики жонли, жонсиз нарсаларга масъул.

Инсон ўз манфаатларини кўзлаганда, буни табиат манфаатлари каби англамоқ жоиздир. Инсон табиатдан ташқари яшолмайди. Табиат эса чексиз эмас. Унинг чексизликда ўз қатъий чегаралари ва имкониятлари бор. Ҳозир Чингиз Айтматов айтгандай, фақат табиат билан ҳамкорлик қилибгина, уни олис наслларимиз учун гўзал ва қобил ҳолда сақлаб қоламиз.

Баъзи зийрак одамлар шаҳар ичида ўсаётган дов-дарахтларнинг мевалари, айтайлик, оундан йигирма беш йиллар олдингига қараганда таъми бошқачароқ эканлигини сезадилар. Ўриклар, олмалар, шафтолиларнинг мазаси ўзгарган. Нега шундай? Чунки, шаҳарга кириб келаётган сувлар ўзгариб қолмоқда. Уларга аҳолининг, саноат корхоналарининг турли чиқиндилари аралашмоқда. Бўзсувдай лазиз каналларга ҳам турли нарсалар тўкилмоқда. Ваҳолонки, Бўзсувнинг суви инсон организми учун фойдали маъданларга энг бойиган сув.

Бир куни даштдан бир қариндошимиз шаҳарга кун иссиғида тушиб келган. Тўйхонага кирса, катта ҳовли. Ёш-яланглар поча шимариб ҳамма ёққа шалоплатиб сув сепишяпти. Қариндошимиз шарт орқасига қайрилиб, ҳамманинг ҳай-ҳайлашига қарамай чиқиб кетади. Орқасидан югурадилар: «Ҳой, биродар, тўхтанг, сизга нима бўлди?» «Э, қўйинглар, — деди у жаҳлидан қизариб. — Биз шу сувнинг томчисига зормиз. Сизлар эса лазиз неъматни қора тупроққа увол қилиб сепиб ташлаяпсизлар. Мен бундай хонадонда ўтиролмайман. Хайр».

Сувни шунчалар азиз билган одамлар ҳали ҳам кўп. Сувни кўз нуримиз каби авайлайдиган пайт келди. Эртага кеч бўлади...

Наврўз шамоли хаёлни шундай олиб қочади. Ўйлатади. Эзгу йўлларга чорлайди.

Эй, қадимдан ва бугундан муждалар келтирувчи наврўз шамоли!

Сен деҳқон пешона теридан кўпчиб ётган ҳомил далаларни, шовуллаётган жавдарзорларни, қўй-қўзилар яйраётган дашту саҳроларни кезгин-да, тинчлик, фаровонлик нашидаларининг файзини келтир!

Шу олам сеники, деб айт! Гулдурос сол! Инсон дунёга бир тутам нур бўлиб келади. Замину замон шу нур туфайли мунаввар!

Қуймагай,
йўқ бўлмагай бу нур!
Ақлу заковат,
муҳаббат абадий!

Иброҳим ҒАФУРОВ,
Ўзбекистон Ленин комсомоли мукофоти лауреати.

Кўклам тароватн ўзгача.   А. Тўраев фотоси.

МАРҲАБО

Наврўз яркиради олам уфқида,
Йилимнинг дилрабо, навжувон фасли.
Янгича жилолар фикру туйғуда,
Наврўз — ишқу изҳор фаслидир асли.

Жумла мавжудодда ажиб ҳаракат:
Товланиш, нозланиш, ранг жимжимаси.
Юрагин дол очиб сўзлар табиат,
Сен шоир жим қолсанг... бунинг нимаси!

Далалар, анҳорлар, тоғлар, адирлар,
Бахтдан сўзлаётир вужуди тўлиб.

Чаманда гупуради кфор-атирлар,
Водийларнинг сассиз ёлқини бўлиб.

Гўзалсан нақадар, эй азим диёр,
Дўстлик, ижоду эрк мавжида гулгун.
Она-ер нафасин тинглаб бахтиёр,
Баркамол кўркингни куйлайман бугун.

Япроқлар шивири, шабнам жилваси,
Сабуҳий тиниқлик, пок мовий само...
Тантана этарак яшаш меваси,
Қўзғар кўнгилларда эзгу, таманно.

Деҳқон меҳрин солиб замин мағзига,
Буюк хирмонларга қўймоқда тамал.
Не бахт, ўзин созлаб ҳаёт вазнига,
Инсон шарафини этсанг мукаммал.

Бундай гўзалликка ҳеч тегмагай кўз,
Ёйилгай бу алвон шуъла оламга.
Марҳабо, янги кун, марҳабо Наврўз,
Хуш келибсан боғим, олтин даламга.

Ҳаётни олқишлар қушлар чалган соз,
Ирмоқлар талқини ҳосилга боғлиқ.
Эй, баҳор тимсоли, гўзал сарвиноз,
Муборак сенга бу зангори борлиқ!

Жуманиёз ЖАББОРОВ.

ҚАЛДИРҒОЧДАН НОМА ЙЎЛЛАДИМ...

(АНДИЖОННИНГ ЖАЛОЛҚУДУҚ РАЙОНИДАГИ К. МАРКС НОМЛИ КОЛХОЗ ПАХТА МИРИШКОРИ ЎҒИЛХОН ТЕШАЕВАГА)

Дугонам, гул алвонли наврўз келди, қутлайин,
Тонг — биллур қадаҳ ушлаб бода тутган келинчак.
Далалар сабза бўлди, қирлар ҳам барқутдайин,
Сиз пайкаллар кезасиз, ўй сурасиз куйгунчак.

Тиз чўкасиз... ер тафти кайфингиз чоғлар бу дам,
Бир кафт тупроқ — дунё зар... бағишлар ҳузурини.
— Боғлардан олинг хабар, гуллар қўйнида бодом,
— Йўқ, — дейсиз, биласиз-ку деҳқоннинг узурини.

Наврўз гуллари билан Сизни йўқлай дугонам,
Пахтакорнинг баҳори, меҳнат нақори билан.
Сиз-чун наврўз далада, бунда курраи олам,
Юлдуз тўкилган боғлар сўлим саҳари билан.

Сизга мактуб йўлладим қалдирғоч қанотида,
Уни етказиб борсин туғён тўла анҳорлар.
Севгимни сўзлар бўлдим қушларнинг баётида
Наврўз бошлади тўйни, турна айтар ёр-ёрлар.

Наврўз селларига мен дафтаримни тутаман,
Баҳор дўлларин териб, танлайдирман ҳижолар.
Саргашта шамоллар бор водийлардан ўтаман,
Чақин, нур-жаҳонига этганча илтижолар.

Наврўз селларига Сиз қалбни пиёла айлаб,
Кўксингизга босарсиз ҳар тун ниҳол-гўдакни.
Чақин чақса, кўзингиз ёшини жола айлаб,
Тайёрсиз оқизмоққа баҳорий гулдиракни.

Субҳи саҳарлар... бедор тарошларман қаламни,
Ҳозирларман йўргакни туғилажак боламга.
Шу юмуш-ла унутиб ўзимни, бу оламни,
Мудраб қоларман бошим қўйганимча қаламга.

Субҳи саҳарлар... қуёш уйқуда ётоғида,
Дугона, Сиз беором кезмоқдасиз пайкалда.

Ҳали олам саҳарнинг сеҳрли мудроғида,
Сиз танҳо даладасиз, қурилган бир ҳайкалдай.

Тонг ёришар... дафтарда ўрмалайди сатрлар,
Қалам пинҳона сўзлар оқ қоғозга розини,
Гўдак — шеърим бағримда... юраккинам патирлар,
Оппоқ тонг — доя, қўйгач тортмоққа тарозуни.

Тонг ёришар... Далангиз уйғотар бир хушхабар,
Оламнинг сукунати чок-чок бўлиб сўкилар.
Сиз илк чигит қадабсиз... дугонажон, бу асар,
Юртда қўлма-қўл бўлиб ва севилиб ўқилар.

Кун ботади... мени тарк айлайдилар уйқулар,
Ёзувларнинг қатидан излайдирман хобимни.
Оромларга бегона туғён ортган туйғулар,
Билмадим гуноҳимми, билмадим савобимми.

Кун ботади... оромлар денгизига бўлиб ғарқ,
Дугона, Сизда йўқдир фурсат сурмоққа хаёл.
Далангиз оппоқ нурнинг оғушига бўлиб ғарқ,
Ишқ, туғён, армон бўлиб Сизни кутмоқда, аёл.

Ёз ўтади... боғларда ранг улашар кузак ҳам,
Қалам ҳамон меҳнатда оқ қоғозга таъзимда.
Дугона, бу чоғларда Сиз тўплаган кўсак ҳам,
«Оқ олтин»дир... таърифи қўшиқларда, назмда.

Олтин кузак силкитар зарбоф тўнин барини,
Дув-дув неъмат тўкилар... булар — тер пешонадан.
Мен ундан алёр тергум, сиз тергайсиз зарини,
Иккимиз учрашгаймиз бахт деган кошонада.

Эътибор ОХУНОВА,
Ўзбекистон Ленин комсомоли мукофотининг лауреати.

КЎНГИЛ БАҲОРИ

Уч ой қиш аяган саховатини,
Соча бошлар қуёш инсофга кириб.
Тўдаланган қорлар илк улушдаёқ,
Хиргойи қилганча кетар югуриб.

Қувончдан ҳаприққан ер хушхабарни,
Бойчечакка айтар, айтар ялпизга.
Майсалар сесканиб кўтарарлар бош,
Қуёш саховатин суртади кўзга.

Тушлари ўнгидан келган дарахтлар,
Нур билан ювади кўнгил «доғ»ларин.
Яшил ранг қучоқлай бошлайди шу зум,
Соғинган, интизор боғларин.

Ўрикзор бирам оқ, ўрикзор сулув,
Гирдида шамоллар майин елади...
Ёдимга тушади ўша... учрашув,
Мен Сизни жудаям... кўргим келади...

* * *

Сулувланиб кетди нур ўпган осмон,
Сулувланиб кетди нур ўпган замин.
Дарахтлар, майсалар, гуллар — ҳаяжон,
Ҳаяжон ичрадир юрагим менинг.

Руҳимни эркалаб айланар еллар,
Ҳисларни қатига сиғдиролмас сўз.
Вужуд-вужудимга қўшиқ қуйилар,
Сўзи, оҳанглари сеники наврўз.

Замира РЎЗИЕВА.

УДУМ

СОЧМА

Эргаш бобо тоғлиқларнинг таомилидан аллақачон чиқиб, кўпчиликка бутунлай унут бўлиб кетган эски бир удумни қилмоқчи бўлди. Азонлаб қўйнига бир ҳовуч буғдой солиб, кўчага чиқди.

«Ён қўшни-жон қўшни» — кўнглидан ўтказди. У эшик зулфини қоқди. Юз-қўлини ювиб улгурган Халил ота тез-тез юриб келганича пастак табақали эшигини ланг очиб юборди.

— Қадамларига ҳасанот! — Етмиш йиллик қадрдонини кулиб қарши олди у.

— Бугун наврўз, жўра, йилнинг боши. Қани, уйингга кир. Қариганда сени бир қутлагим кеп қолди.

Қишлоқ тонги бағрига икки мўйсафиднинг барчага таниш дўриллаган кулгиси кирди.

— Нима, кампиринг чой қилмадими! — ҳазил қилди Халил ота.

Эргаш бобо ичкарига кирди. Бўсаға олдида туриб, қўйини тўла донни уй саҳнига сочиб юборди. Халил отанинг кўзларида севинч балқиб, вужуди қалқиб кетди.

— Ҳе-ей, қитмир, йўқ нарсаларни қиб юрасан... Локин, раҳмат... Кўп раҳмат. Барака топ... Ризқимиз бутун бўлсин. Ўзимизам пишиб қолдик-ку, бунням пишганини кўриш насиб қилгай.

Меҳмон чиқиб кетиши билан Халил ота шолча устида сочилиб ётган тўқ мағиз, тилло ранг буғдой донларини битталаб териб олди. У наҳорлик ҳам қилиб ўтирмай, шошиб далага чиқди. Бир кун бурун тўнғич ўғли Ризоқул қўш ҳайдаган икки таноб ери экишга келиб турувди. Ота аввал уват четига ўтириб, бир дам хаёлга толди:

— Ажаб... Ҳомил тупроқдан нақ нон ҳиди келади-я... Беланчакда ётган Мирзақулнинг ҳидига ҳам ўхшаб кетадими-ей... Аслида Эргаш қизиқни қитиқлаган ҳам шу ҳид бўлиши керак. Локин, қитмири тушмагур, яхши қариди, — пичирлади у, — хайри кўп, удумларни қадрлаб туради. Тунов куни уч-тўрт кампирни йиғиб олиб, «Нега келинларингга айтмайсанлар! Қишлоқда сумалак пишмаган йил бўлганми! Меҳнати оғирда, а! Буғдойни мен топиб бераман, оловини ҳам ўзим ёқаман. Ҳаракатларингни қилларинг», деб ҳаммасини ишга солиб юборди... Уч-тўрт йил бурун тегирмон ариқ ёқасига экқан тол-теракларни ҳам бир дарахтлар бўлдики... Ҳозир ким уй солса тўсинни шу ердан оляпти. Ҳаммадан ҳам уста Саидга яхши бўлди-да, нуқул бешик ясаб сотяпти. Майли-да... Яхшиликка-ку! Қўли очиқ, иноқ-имонли чол. Насиб қилса, энди ҳосил мўл бўлади...

Ўрнидан даст турди-да, хонадонига тонг билан кириб келган ризқ—ўша бир ҳовуч уруғликни қулочкашлаб сепиб юборди.

— Ба-рака-асини беер-сиин! —йўғон овоз билан ният қилди у ва тоғ ортидан кўтарилиб келаётган қуёш сари юзланиб,кексалар одатига кўра қўлларини юзига тортди.

Номоз САЪДУЛЛАЕВ.

ҚАТРАЛАР

ШИРИН СЎЗ

Наврўз арафаси эди. Тошкентдаги Марказий универмаг тиқилинч. Совғабоп буюмга талабгор харидорлар ошиқишади. Биров билан бировнинг иши йўқ. Кўтарма зина бўсағасида бир нуроний онахон юқори ўрлаб бораётган зиналарга чўчинқираб, тикилганча туриб қолди.

— Чиқасизми? — дедим кулимсираб.

— Вой, ойингиз айлансин, юрак ютиб чиқолмаётибман, — деди у. Сержин юзи нурланиб кетди. Кўзларида меҳр балқиди.

— Мен билан юринг! — деб қўлтиғидан олдим.

— Ойингиз айлансин-э! — У менга хиёл суянганича севиниб қадам босди. Кейин миннатдор қараш қилди, гўё мен уни бахт шоҳсупасига бошлаб чиқаётгандай.

Зиналар юқорилар, менинг эса кўнглим ўсарди. Бу дақиқалар узоқ давом этишини, ёнимдаги онахоннинг: «ойингиз айлансин-э!» деган ширин сўзини яна бир эшитишни жуда-жуда истардим...

КАТТАЛАР ИЗИДАН

Гулнорнинг отаси ишдан қайтганда, онаси пешвоз чиқади:

— Келдингизми дадаси, ҳорманг! — деб кутиб олади.

Отаси эса: — Келдик, ойиси, келдик! — дейди мамнун бўлиб. Кейин Гулнорни эркалайди. Гулнор қуёнчадек диконглаб дам онасини, дам отасини қучади.

Бугун отаси ишдан хомуш қайтди, хўмрайган, ҳорғин кўринади, негадир онаси ҳам «келдингизми», деб мундоқ қайрилиб қарамади. Қовоғи солиқ, дастурхон тузатаверди. Қизалоқ дам отасига, дам онасига қаради, катталарнинг оғзини пойлади, улар оғизларига талқон солиб олишганми? Ахири Гулнорнинг бардоши тугади, отасининг ёнига пилдираб борди-да, онасига таассуб қилиб:

— Ҳоймане, дадаси, телдизми? — деди.

Онаси Гулнорга қараб «пиқ-қ» кулди. Отаси қаҳқаҳ уриб юборди. Уларга қараб, Гулнор ҳам кулди. Аввал онаси, кейин отаси билан «ачом-ачом» қилди. Хонада баҳор шабодалари кезгандек бўлди...

Санъат МАҲМУДОВА.

МУНАВВАРЛИК

ЭТЮД

Анвар сочини чиройли тараб, «клёш» шимини кийди. Оқ кўйлаги ёқасини катак костюмининг устига чиқариб олди. Ойна олдига бориб, узоқ туриб қолди. Сабза мўйлови қорайиб қолибди.

— Йигит бўбқобсан болам, — деди уни кузатиб турган онаси.

Аммо бу гап Анварнинг қулоғига чалинмади. Чунки унинг хаёли паришон, ўйида ўша қиз. У ёқ-бу ёғини тузатган бўлди-да, кўчага чиқди. Клуб томон юрди. Клуб олди эса кундуздек ёруғ, лампочкалар пориллаб ёниб турибди. Узоқдан кулранг плашчли қизни кўриб, юраги ҳапқириб кетди. Ана у! Борсинми, ё... «Менинг боришимни кутяпти, муҳаббатимиз шу бодом гулидан бошлансин», — дея ўйлади Анвар. У бир қадам юрди-ю, ўрнида ҳайкалдай қотиб қолди. Рўпарадан чопқиллаб келган қиз дугонасини қучоқлаб, гапира кетди:

— Манзура, кеч қолдим, мени кечир, кечирақолгин-а, хўпми?

— Энди келмайсан шекилли, деб турувдим, Мастура, — деди Манзура оёғининг учида ер чизиб. Қиз Анвар томонга ёр тагидан қараб олди.

Анварнинг назарида, тутиб оламан, деган булбули «пир» этиб учиб кетгандай бўлди. Ғурур эса уни қизларнинг ёнига боришга йўл бермади. У қўлидаги бодом гулига термулганча жим қолди.

... Қуёш тиккада, унинг тафтидан дала «терлаб», ҳовури кўтарилди. Манзура трактор ҳайдайди. Анвар қўлида кетмони билан ариқ тозалайди. Осмонда ғубор йўқ. Иккита лайлак қанотларини қоғоз қилиб, учиб юрибди. Манзура тракторидан тушиб, Анвар томон қараб қўяди. У бўлса бошини ердан кўтармай, ариқ тозалайди, гоҳ тутлар соясига ўтириб, трактор рулидаги қизга билдирмай разм солади. Анвар ўрнидан турди... Манзура дала бошига борганда тракторидан тушди. Беихтиёр орқага қайрилиб, тутзорга қаради. Вой... қани у... Узоқдан кетмон дастаси кўринди. Қани у... У кўринмасди. Манзура бир нарсасини йўқотиб қўйгандай кўнгли хира тортди. Кеча бригадир йигитлардан уч-тўрттасини бошқа бригадага ўтказамиз, деганди-я!.. Қизнинг хаёлидан шулар ўтди. Ўтди-ю, сесканиб кетди. У тракторини ўша кетмон турган томон юргазди. Тутзорга етгач, пастга тушиб кетмонни қўлига олди. Кўзи унинг дастасидаги «Анвар» деган ёзувга тушди. Камзулининг чўнтагига яшириб олиб келган бодом гулини аста олди-да, атрофга аланглади, хайрият ҳеч ким йўқ. Гулни кетмон дастасига боғлаб қўйди. У шошиб тракторига ўтирди. Сеҳрли бир туш кўргандай ширин хаёл ила дала оғушига шўнғиди. Дала ўртасига етгач, орқага қайрилиб қаради. Анвар! У кетмон дастасига тикилганча жилмайиб турарди.

... Манзура тракторини даланинг ўртасида қолдириб, тушликка чиқиб кетди. Анвар эса, тушлик маҳали ҳар кунгидай дала шийпонига эмас, уйига қараб йўлга тушди. Ҳовлидаги чаман-чаман очилиб ётган бодом олдига борди. Назарида олам бодом гулларига бурканиб кетгандай, бу гулистонда фақат икки киши — бири Анвар, бири Манзура сайр этиб юргандай эди. У бодом гулларига кўзларини сурди. Асаларининг «виз-виз»и қулоқларига тенгсиз оҳанг, тенгсиз қўшиқ бўлиб чалинди. Йигит илк севги жомидан май ичгандай бодом гулларига сармаст тикиларди. У қиз кўкрагидай бўртган, чоки сўкилмаган бодом шохчасини синдирди. Далага бориб, кимсасиз турган трактор рулига уни тақиб қўйди.

Ширин ҳислар Анварнинг ҳам, Манзуранинг ҳам хаёлини кун бўйи банд этди. Ариқлар бўйида майсалар шивирларди, шабада қирмизи юзларни силаб қўшиқ куйларди, жилдираб оқаётган сув икки дил рози ҳақида шеър ўқирди.

Осмонда қанотларини қоғоз этиб, сайр қилиб юрган лайлакнинг бири Анвар, бири Манзура эди гўё. Борлиқ ошна Анвар, маъшуқа Манзура дил розини, оппоқ пахтадай покиза илк муҳаббатни куйларди. Ғурурли икки ниҳол қалбни наврўз бир-бирига туташтириб қўйган эди, бугун. Олам эса талпинган қалблар сururидан яна ҳам мунаввар эди.

Раҳбар ФАЙЗИБОЕВА.

ОБЛАСТЬ МУХБИРЛАРИМИЗ ХАБАР ҚИЛАДИЛАР

АХБОРОТ

СОВХОЗДАГИ ҚУРИЛИШЛАР

Марказий Фарғона барханлари орасида яқиндагина ташкил этилган «Целинник» совхози тез суръатлар билан ривожланмоқда. 50 гектар майдонда 9 минг квадрат метр ҳажмдаги уй-жой бинолари қад кўтаради. Шу кунларда 20 та шинам уй-жой бинолари пардоздан чиқарилмоқда.

Ўн биринчи беш йиллик охиригача чўлқуварлар учун 200 та уй-жой биноси қуриб берилади. Шу йилнинг охиригача бу ерда 90 ўринли болалар боғчаси, фельдшер-акушерлик пункти, 10 километр масофадаги бетон ариқ, типовой молхона қурилиши тугалланади. Келгуси йилдан бошлаб эса 320 ўринли мактаб, савдо, маданий-маиший хизмат кўрсатиш муассасалари қурилиши бошлаб юборилади. Бундан ташқари чорвачилик комплекси қурилиши ҳам мўлжалланмоқда.

О. ҲАКИМОВ.

ШИЖОАТ

Шоличиликка ихтисослаштирилган Тахтакўпир районидаги шоличилик совхозларида уй-жойлар, ишлаб чиқариш, маданий-маиший объектлар қурилиши кенг кўламда олиб борилмоқда. «Совет Ўзбекистони» совхози марказида қад кўтараётган замонавий типдаги уй-жойлар, маданий-маиший бинолар совхоз ҳуснига ҳусн қўшади. Бу ердаги қурилишни «Тахтакупирирсовхозстрой» бирлашмасига қарашли 14-механизациялашган кўчма колонна қурувчилари олиб боришмоқда. Ўтган йили улар 3202 квадрат метр уй-жой биноси қуриб фойдаланишга топширдилар.

Ўн биринчи беш йилликнинг учинчи йили план ва топшириқларини муддатидан олдин бажаришда Қорақалпоғистон АССРда хизмат кўрсатган қурувчи Т. Абатов, С. Сапаров, А. Отажонов, Т. Усенов раҳбарлик қилаётган бригадаларнинг қурувчилари смена нормаларини 1,5—2 ҳиссадан бажариб, мусобақада олдинда бормоқдалар.

Р. ЕШИМБЕТОВ.

СОВЕТ ТУРМУШ ТАРЗИ

СЕН ЕТИМ ЭМАССАН...

Ҳаётда шундай кишилар ҳам учраб туради. Уларнинг инсонийликка, эзгуликка тўла қалбларини қуёшга, меҳр-муҳаббатини эса офтоб нурларига ўхшатгингиз келади. Шундай кишилар бўлганлиги учун ҳам ҳаёт гўзал, олам чароғондир. Миллатидан қатъи назар, ўзгаларнинг фарзандини ўз боласидек бағрига босиб, севиб, ардоқлаб вояга етказган тошкентлик Шоаҳмад ота билан Баҳри опа Шомаҳмудовларни халқимиз яхши билади, ҳурмат-иззат қилади. Бундай кишилар уруш йиллари жуда кўп бўлган. Болапарвар, инсонпарвар халқимизнинг бундай асл кишилари ҳақида ҳали-ҳануз ҳурмат билан сўзлашади. Қуйида ана шундай қалби қуёш инсонлар ҳақида ҳикоя қиламиз.

Насрулло ака билан Афифа опанинг касби — педагог. Улар ўрта мактабда дарс бериб юрган кезларида бир-бирларига кўнгил қўйиб, турмуш қуришди. Эр-хотин бир-бирига меҳрибон, аҳил ва иноқ ҳаёт кечира бошлашди. Уларнинг турмушига ҳамма ҳавас билан қарар, улардек бўлишни орзу қилишарди. Шу зайлда кунлар-кунларни, йиллар-йилларни қувлаб ўтаверди. Оила тобора мустаҳкамланиб бораверди. Аммо, кутилмаганда бошланган уруш барча совет кишилари қатори бу оиланинг ҳам тинч, бахтиёр ҳаётига раҳна солди, қайғу-аламлар келтирди. Кўплар қатори Насрулло ака Абдуллаев ҳам Ватан ҳимоясига отланди. Афифа опа ёстиқдоши билан Ғиждувон район ҳарбий комиссариати ҳовлисида хайрлашиб қолди.

1943 йилнинг баҳорида Ғиждувон районига ҳам уруш туфайли ота-онасиз, бошпанасиз қолган етим болалар келтирила бошланди. Ана шундай оғир кунларнинг бирида Афифа Абдуллаева уйига келаётган эди. Ногоҳ, кўча муюлишида кўз қовоқлари ич-ичига ботиб кетган, унсиз йиғлаб турган бир қизчага кўзи тушди. Қизчанинг аҳволини кўриб юраги эзилиб кетди. Оҳиста унга яқинлашди-да, ғамгин, ёш қалқиб турган кўкиш кўзларига тикилганча сўради:

— Исминг нима?

— Вера, — қизча шундай деди-ю, нотаниш аёлдан умидвор бўлиб, нимадир сўрамоқчига ўхшаб кўз узмай қолди. Опа эса унга нима дейишини, қандай қарорга келишини ҳам билмасди? Нима қилсин? Икки-уч оғиз ширин сўз айтиб, кетаверсинмикан? Агар уни ўзи билан олиб кетса-чи? Балки Вера унга бир умрлик фарзанд бўлиб қолар. Болапарвар аёл бир нафас ана шулар ҳақида ўйлади. У қизчанинг бошидан силаб, кўзларига қаттиқ тикиларкан, бир қарорга келди: етим қизча оч, бир бурда нон сўраб турибди. Бундан Афифа опанинг юрак-бағри баттар эзилиб кетди. Урушга, гитлерчи босқинчиларга лаънатлар ўқиди. Қизчани бағрига босиб, худди ўз боласидек эркалади, алқаб, кўнглини кўтарди. Кейин пешонасидан ўпди-да, аста сўради:

— Мен билан кетасанми, Вера?! Сени қиз қилиб оламан.

Вера бошини меҳр билан силаган аёл қўлларидан маҳкам ушлаб, унга эргашди. Афифа опа уни уйига бошлаб кетди. Қизчани аввал ювиб-таради, тоза кийимлар кийдирди, сўнг уйидаги бор нарсани дастурхон устига тўкиб-солди. Верани овқатлантириб бўлгач, оппоқ ўринга ётқизиб, бошида алла айтиб ухлатди. Эртасига бу ҳақда эрига хат ёзиб, «Верани ўзимизга қиз қилиб олсак, нима дейсиз?» деб сўраган эди, Насрулло акадан кўнглидаги жавоб келди. Турмуш ўртоғи унинг фикрини маъқуллаган эди. Шу-шу, Вера ғиждувонлик Абдуллаевлар оиласига фарзанд бўлиб қолди. Орадан йиллар ўтиб, уруш ҳам тугади. Насрулло ака омон-эсон уйига қайтиб келди. Тинч, осуда оилавий ҳаёт ҳам бошланиб кетди. Вера ўрта мактабни аъло баҳолар билан битиргач, Бухородаги медицина билим юртини ҳам муваффақиятли тугаллаб келди. Мана йигирма уч йилдирки у Ғиждувондаги поликлиникалардан бирида ҳамшира бўлиб ишлаяпти. Шу ерлик Иброҳим Зияев деган шофер йигитга турмушга чиқди. Ҳозир унинг олти фарзанди бор.

Насрулло ака билан Афифа опалар уруш йили ва урушдан сўнг Вера сингари етим қолган Саида исмли уч ёшли, Фарид исмли икки ёшли болани ҳам ўз тарбияларига олишган эди. Уларни ўз болаларидек авайлаб парваришлашди, меҳр билан вояга етказишди. Саида ва Фарид Абдуллаевлар эндиликда олий ўқув юртларини битириб, ажойиб касб эгалари бўлиб вояга етишган. Уларнинг ҳам ўз оилалари бор. Улар Насрулло ака ва Афифа опалардан бир умр миннатдордирлар.

Бағри қуёш Афифа опа Абдуллаева ҳозир 76 баҳорни қаршилади. Унинг 14 невараси, ўнта эвараси бор. Фарзандлари бағрида тинч, соғу-саломат ҳаёт кечирмоқда.

Т. МАҚСУДОВ.

Ўрик гуллади...

В. Молгачёв фотоси.

Оила даврасида мутолаа

БОЛА СОҒЛОМ — ОНА БАХТИЁР

БОЛАЛАР ЎРТАСИДА ЖАРОҲАТЛАНИШНИНГ ОЛДИНИ ОЛИШНИНГ БАЪЗИ МУАММОЛАРИ

Меъёридан ортиқ шўхлик ва йўл ҳаракати қоидаларига риоя этмаслик оқибатида болалар ўртасида жароҳатланиш кўп учрайди. Шуниси ҳам борки, болаларнинг кўп вақти кўчада ўтади. Кўчада эса ҳозир нима кўп — транспорт кўп. Устига устак шаҳарларни қайта планлаштириш ва улардаги қурилиш кўлами транспорт воситалари кўпайиши даражасидан бирмунча орқада қолмоқда. Шу боис кўча-кўйда хавфсизликни таъминлаш ва ҳар хил йўл-транспорт ҳодисаларининг олдини олиш учун, назаримизда, айрим тадбирларни амалга ошириш керак. Пиёдалар учун ер ости йўллари ҳамда кўчаларда махсус белгиланган ўтиш жойлари барпо этиш, йўл қоидаларига риоя этишни қатъий назорат қилиш, йўл ҳаракатини бошқарувчи қурилмалар ўрнатиш, аҳоли ўртасида йўл ҳаракати қоидаларига риоя этиш юзасидан кенг тушунтириш ва тарбия ишларини ўтказиш шулар жумласидандир.

Болаларга йўл ҳаракати қоидаларини ўргатишни кучайтириш керак. Уларнинг жароҳатланиши олдини олиш учун кураш мактаб, ота-она ва бутун жамоатчиликнинг иши бўлиб қолиши зарур. Кўчада, том ва деворда хатарли ўйинлар ўйнаш нотўғри эканлигини болалар онгига сингдиришимиз лозим. Мактабда, қолаверса оилада йўл ҳаракати, кўча-кўйда ва жамоат орасида ўзини тута билиш қоидалари бўйича машғулот ва суҳбат ўтказиш, шу мақсадда бадиий адабиёт, турли плакат ва ўйинлардан фойдаланиш лозим.

Шаҳар ободонлаштириш бўлимлари, уй бошқармалари ва болалар муассасалари раҳбарлари болалар майдончалари, боғ ва парклари, яхмалак ва сирпанчиқ учадиган махсус жойларни кўпайтиришлари, дам олиб ўйнайдиган хоналар тармоғини кенгайтиришлари лозим. Уларда малакали мутахассислар иш боши бўлиши керак. Майдончалар яхши ёритилиши, турли гимнастика асбоблари ва ҳаракатли ўйинлар учун керакли қурилмалар билан жиҳозланиши керак. Майдончалардан йўл ҳаракати қоидасини ўрганишда ҳам фойдаланса бўлади. Бунинг учун педалли автомобиллар ва велосипедларда светофорлари бўлган махсус йўлкаларда машқ ва ўйинлар ўтказиш кутилган натижани беради.

Коммунал хўжалик органлари техника хавфсизлиги юзасидан ғамхўрлик қилишлари даркор. Энг аввало шаҳар транспортидаги, хусусан трамвай, троллейбус ва автобусларнинг эшиклари автомат тарзда ёпиладиган бўлиши, трамвайларда эса муҳофаза панжаралари янада такомиллаштирилиши лозим. Кўчаларнинг ўтиш жойларини чорраҳадан четроққа ўтказган маъқул. Негаки, бундай жойларда бурчакдан автомашина лоп этиб чиқиб қолиши мумкин. Мактаб ва болалар боғчалари олдидаги ўтиш жойларини ҳам транспорт ҳаракатидан хавфсизроқ ерларга кўчириш керак.

Йўл ҳаракати қоидаси бузилишига қарши қатъий кураш олиб бориш лозим. Шу мақсадда, бизнингча, болаларнинг ёнида албатта ўқувчилик билети бўлишига эришиш керак. Мабодо йўл ҳаракати қоидаси бузилса, бу ҳақда ана шу билетга қайд этиб қўйилади. Кейинчалик шу хил ёзувлар асосида ўқувчилар умумий мажлисида қоидани бузганлар муҳокама этилади.

Бола ўз ҳолига ташлаб қўйилган оилаларда жароҳатланиш ҳоллари кўп учрайди. Улар кўпинча коридорларда, зинапоя майдончаларида, ошхоналарда ўйнайдилар. Уй бошқармалари, маҳалла комитетлари ўз қарамоғидаги биноларни етарлича назорат қилмаслиги туфайли томга чиқадиган туйнук ва ертўла эшиклари очиқ қолади, тарнов мустаҳкамлаб қўйилмаган бўлади. Болалар эса ана шунақа жойларда ўйнашни кўпроқ ёқтиради.

Маълумки, спорт билан шуғулланиш организмни чиниқтиради. Бундай машғулотларнинг нақадар фойдали эканлигини таъкидлашнинг ҳожати бўлмаса керак. Аммо, спорт машғулотларини ташкил этиш билан янада жиддийроқ шуғулланиш керак. Чунки, спорт майдончалари ва яхмалакларда болалар аксарият ўзларича, катталарнинг назоратисиз мусобақалашадилар. Баъзан транспорт қатнайдиган кўчаларда ҳам болаларнинг футбол ва бошқа хил ўйинлар ўйнаётганини кўрамиз. Буларнинг ҳаммаси болалар ўртасида жароҳатланишни кўпайтириши мумкин.

Муайян спорт турининг сир-асрорларини пухта билмаслик, спорт инвентарининг бузуқ эканлиги, ёки машқ-мусобақа ўтказишга яхши ҳозирланмаганлиги, майдончаларнинг спорт машғулотлари учун мослашмаганлиги, машғулотларда тартиб-интизомга риоя этмаслик, меъёридан ортиқ шўхлик, баъзан назоратнинг етарли эмаслиги спорт травматизмига олиб келади. Юқорида айтиб ўтилганларга қарши ўз вақтида тадбир ва чоралар кўриш билан жароҳатланишнинг олдини олиш мумкин. Махсус спорт майдончалари, югуриш йўлкалари ва яхмалакларда дастлабки тиббий ёрдам кўрсатиш пунктлари бўлиши керак. Жароҳат ва лат еганда тез ёрдам кўрсатиш юзасидан болалар санитария маорифи таълими бўйича кўникма ва билим олишлари, ўз-ўзига ва бошқаларга ёрдам кўрсатишни ўрганишлари керак.

О. ШОКИРОВ, профессор.

Р. ХУЖАЕВ, медицина фанлари кандидати.

РЕКЛАМА ВА ЭЪЛОНЛАР

Ўзбекистон ССР Геология министрлиги

ТОШКЕНТ ГЕОЛОГИЯ-ҚИДИРУВ ТЕХНИКУМИ

1983—84 ўқув йили учун қуйидаги ихтисосликлар бўйича

ЎҚУВЧИЛАР ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

КУНДУЗГИ БУЛИМГА — геология, фойдали қазилма конларини қидирув ва текширув, фойдали қазилма конларини қидирув ва текширувнинг геофизик усуллари, гидрогеология ва инженерлик геологияси, фойдали қазилма конларини текширув техникаси, тез ҳаракатланувчи математик машиналарни программалаштириш.

Ўрта мактаб курсини тўла тугаллаганлар ўзбек ва рус группаларида ўқишга қабул қилинадилар.

СИРТҚИ БУЛИМГА — геология, фойдали қазилма конларини қидирув вва текширув фойдали қазилма конларини қидирув ва текширувнинг геофизик усуллари, гидрогеология ва инженерлик геологияси, фойдали қазилма конларини текширув техникаси.

Техникумга кириш учун қуйидаги фанлардан имтиҳон топширилади: математика (оғзаки), ўзбек (рус) тили ва адабиёти (иншо).

КЕРАКЛИ ҲУЖЖАТЛАР — техникум директори номига ёзилган ариза билан бирга: маълумоти ҳақида (асли), медицина справкаси (286-форма), 4 та фотосурат (3х4 см.) топширилади. Амалий иш бўйича икки йилдан ортиқ иш стажи борлар корхона ёки муассаса раҳбарлари томонидан тасдиқланган меҳнат дафтарчасидан кўчирма келтирадилар.

Паспорт, ҳарбий билет ёки ҳарбий гувоҳномалар шахсан кўрсатилади.

ҲУЖЖАТЛАРНИ ҚАБУЛ ҚИЛИШ, КИРИШ ИМТИҲОНЛАРИ, УҚУВЧИЛАР САФИГА ҚАБУЛ ҚИЛИШ:

КУНДУЗГИ БУЛИМГА — 1 июндан 14 августгача, кириш имтиҳонлари — 1 августдан 21 августгача, ўқувчилар сафига қабул қилиш — 22 августдан 25 августгача.

СИРТҚИ БУЛИМГА — 1 октябрдан 30 ноябргача, кириш имтиҳонлари 1 ноябрдан 15 декабргача, ўқувчилар сафига қабул қилиш — 16 декабрдан 25 декабргача.

Кундузги бўлимга кирганлар умумий қоидага мувофиқ стипендия билан, бошқа шаҳардан келганлар ётоқхона билан таъминланадилар.

Кундузги ва сиртқи бўлимларга аризалар сонига кўра кириш имтиҳонларисиз қуйидагилар қабул қилинади: ўрта мактабни олтин ёки кумуш медаль билан битирган, ўрта ҳунар-техника билим юртларини аъло диплом билан тугаллаган битирувчилар, шунингдек ўрта мактабни мақтов қоғози билан тамомлаганлар; штат қисқариши, саломатлиги туфайли СССР Куролли Кучлари, Давлат Хавфсизлик комитети ва ички ишлар министрлиги сафларидан запасга бўшатилган офицерлар, прапоршчиклар, мичман ва бошқа муддатдан ташқари хизматдаги ҳарбийлар (бўшатилгандан сўнг 2 йил давомида); ўрта мактабни ёки ўрта ҳунар-техника билим юртини «4» ва «5» баҳолар билан тугатган шахслар маълумоти тўғрисидаги ҳужжатларнинг конкурсига асосан аризалар қабул қилиш муддатининг тугашига тўрт кун қолганда — геология, фойдали казилма конларини қидирув ва текширув, фойдали қазилма конларини ва текширувнинг геофизик усуллари, гидрогеология ва инженерлик геологияси, фойдали қазилма конларини текшириш техникаси мутахассисликлари бўйича кундузги бўлимга кириш имтиҳонларисиз қабул қилинадилар.

Кундузги бўлимга кириш имтиҳонларидан қониқарли баҳо олган, ҳарбий қисм томонидан берилган тавсияномаси бўлган муддатли ҳарбий хизматдан бўшатилган ҳарбий хизматчилар, корхоналар, қурилишлар, колхоз-совхозлар томонидан ўрта махсус билим юртларига йўлланма олганлар, камида икки йиллик иш стажига эга бўлганлар конкурсдан ташқари ўқишга қабул қилинадилар.

СИРТҚИ БУЛИМГА — корхона, колхоз, совхоз, муассаса ва ташкилот раҳбарларининг йўлланмаси билан ўз ихтисослиги бўйича ўқишга юборилган, иш характерига мос бўлса, агар улар ихтисоси бўйича камида 3 ой муддат иш стажига эга бўлсалар, танланган касб бўйича ёки шунга ўхшаш яқин касбда камида икки йил амалий иш стажига эга бўлганлар, шунингдек, ҳарбий хизматда эгаллаган мутахассислиги танланган соҳага мос келса, бири-бирига яқин ихтисосдаги техника билим юртини аъло диплом билан тугаллаган битирувчилар конкурсдан ташқари ўқишга қабул қилинадилар.

Техникум адреси: Тошкент шаҳар, 95-алоқа бўлими, Студентлар шаҳарчаси, Қамарнисо кўчаси, 1-уй (10, 28, 24, 82, 100-автобуслар; 15-трамвайнинг «Геологоразведка техникуми» бекати).

АЭРОФЛОТ ЯНГИЛИКЛАРИ

ҲУРМАТЛИ ТОШКЕНТЛИКЛАР!

Март ойида республикамиз пойтахтидан қуйидаги шаҳарларга қўшимча рейслар қатнайди.

21—28 МАРТДА — 5031 рейс бўйича Симферополга, Ил-62 самолёти, соат 04.25 минутда учади.

4935 рейси бўйича Хабаровскка Ил-62 самолёти соат 18.45 минутда учади.

31 МАРТДА — 666 рейс бўйича Ил-86 самолёти соат 17.20 минутда учади.

22 ва 29 МАРТДА — 4997 рейси бўйича Минеральние Водига самолёт соат 07.05 минутда учади (Москва вақти билан).

Справкалар олиш учун телефонлар: 006-аэропорт, 066-агентлик. 23-07, 55-28-31, 55-23-07, 91-61-01, 56-06-17.

ПАРВОЗГА ТАКЛИФ ҚИЛАМИЗ.

АЭРОФЛОТ.

Тошкент шаҳар Куйбишев район Госстрах инспекциясига қарашли мажбурий окладли страхование бўйича 614126 дан 614150 гача номерлардаги йўқолган **квитанциялар**

БЕКОР ҚИЛИНАДИ

Театр

НАВОИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК КАТТА ТЕАТРИДА — 22/IIIда **Тоҳир ва Зуҳра**, 23/III да **Гўзал Василиса** (12.00), **Дон Карлос** (19.30).

МУҚИМИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ МУЗИКАЛИ ТЕАТРИДА — 23/IIIда **Олифта**.

ЦИРК

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ЦИРКИДА — **«ШОУ» электрон-иллюзион манзараси** (19.30).

Ўзбекистон ССР Фанлар академияси президиуми аппарати коллективи ва жамоат ташкилотлари президиум аппаратининг ходими К. Ҳ. Иброҳимовга онаси

Қумри ИБРОҲИМОВАнинг

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қиладилар.

Тошкент Давлат университети ректорати, партия ва жамоат ташкилотлари ҳамда журналистика факультети коллективи шу факультет ходими О. Умировага отаси

Номоз РАҲИМОВнинг

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қиладилар.

Ғани Эсонович ЙЎЛДОШЕВ

1918 йилдан КПСС аъзоси, Иттифоқ аҳамиятига молик шахсий пенсионер Ғани Эсонович Йўлдошев 83 ёшида вафот этди.

Ғани Эсонович Йўлдошев 1900 йилда Наманган шаҳрида туғилди. Меҳнат фаолиятини 1916 йилдан бошлади.

Ғ. Э. Йўлдошев 1918 йилда Наманган уезд ҳарбий комиссариатининг маданий-оқартув бўлими бошлиғи бўлиб ишлайди, кейинчалик Қирғиз алоҳида кавалерия дивизиясининг ҳарбий комиссари қилиб тайинланди, Фарғона водийси ва Бухорода босмачи тўдаларини тугатишда фаол иштирок этди. Ғ. Э. Йўлдошев 1925 йилда Туркистон фронти сиёсий бошқармасининг инспектори қилиб тайинланди, бу ерда армия қўмондонлик составини тайёрлаш бўйича катта ишлар олиб борди.

Ғ. Э. Йўлдошев 1927 йилда Ўзбекистон Коммунистик партияси Ленин район комитетининг секретари қилиб сайланди. 1931 йилда Ўзбекистон колхозчиларининг I съездида «Узколхозцентр» правлениеси аъзоси қилиб сайланди, сўнгра Кудаш МТСига бошчилик қилди. У кўп йиллар мобайнида «Келес», «Горняк», «2-Оҳангарон» совхозларида директор бўлиб ишлади.

Ғ. Э. Йўлдошев 1966 йилда Ўзбекистон колхозлари ва совхозлари тарихи жамоатчилик институти Совети раисининг ўринбосарлигига тайинланди. У ўзининг катта ва жўшқин ҳаётининг сўнгги кунларигача хўжаликлар тарихини яратиш, музейлар ташкил этиш, қишлоқ хўжалик ветеранларини колхоз ва совхозлар ишлаб чиқариши ҳамда жамоатчилик фаолиятига жалб этиш бўйича самарали ишлар олиб борди.

Партия ва ҳукуматимиз Ғ. Э. Йўлдошевнинг кўп йиллик актив меҳнат фаолиятини юксак баҳоладилар, у медаллар, Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг кўплаб Фахрий ёрлиқлари билан тақдирланган эди.

Ғани Эсонович Йўлдошевнинг порлоқ хотираси қалбимизда ҳамиша сақланиб қолади.

БИР ГРУППА ЎРТОҚЛАРИ.

ҲАР ТЎҒРИДА

ТАНГА ЎҒРИЛАРИ

Ливан полицияси Библос шаҳрида ўғирланган қадимги тангалар коллекциясини топди. Эрамиздан олдинги IV асрда зарб этилган 1602 та мис чақа, кумуш ва олтин тангалар хорижий мамлакатга олиб чиқиб кетишга ҳозирлаб қўйилган. Полиция вакиллари бу ишни археологик бойликларни ўғирлаш ва сотиб юбориш билан шуғулланувчи кўпдан кўп шайкалардан бири қилган, деб ҳисобламоқдалар.

ИККИНЧИ СОРТЛИЛАР

«Бураку» посёлкаси аҳолисини озод этиш учун курашувчи Умумяпония иттифоқининг навбатдаги съезди делегатлари ўрта аср Япониясидаги мавжуд «энг паст табақа» авлодлари — «Буракулар»ни камситишга қарши кураш вазифаларини муҳокама қилди. Ямагути шаҳрида очилган бу съезд қатнашчилари тўрт миллиондан ортиқ «Буракулар» «иккинчи сорт гражданлар» ҳолатида қолиб келмоқда, деб таъкидладилар. Уларнинг кўпчилиги махсус маҳаллаларда истиқомат қилишмоқда, ўқиш ва ишга қабул қилишда очиқдан-очиқ камситилмоқда. Тоқат қилиб бўлмайдиган бундай аҳволни тузатиш учун ҳукумат ҳозирга қадар чора кўрмаганлиги съездда айтилди.

(ТАСС).

СПОРТ

ВОЛЕЙБОЛ:

ЧЕМПИОН АНИҚЛАНДИ

Аёллар олий лига командалари ўртасида мамлакат чемпионати якунланган бўлса-да, чемпион аниқланмай қолган эди. Боиси, Москва «Динамо»чилари билан Одесса медицина институти волейболчилари бир хил — 18 тадан очко тўплашганди. Бу икки коллектив ўртасида қўшимча учрашув ўтказилди. Ўйинда москвалик волейболчилар 3:2 ҳисобида ғалаба қозониб, чемпионатнинг олтин медалларига сазовор бўлдилар. Одесса медицина институти командаси кумуш, Свердловскнинг «Уралочка» коллективи бронза медаллари совриндори бўлишди. Аввал маълум қилганимиздек, Тошкентнинг «Автомобилист» командаси мавсум мобайнида эришган жами олти ғалабаси билан олий лигадаги мавқеини сақлаб қолди.

БАҲСЛАР ВА ҒОЛИБЛАР

● **ШАХМАТ.** Бокулик Гарри Каспаров жаҳон шахмат тожига даъвогарларнинг чорак финал учрашувини ғалаба билан якунлади. У тўққизинчи партияда львовлик Александр Белявский билан оқ доналарда ўйнаб, 32-юришга борганда рақибини мот этди. Умумий ҳисоб Г. Каспаров фойдасига — 6:3 бўлди.

● **ФУТБОЛ.** «Шахтёр» — «Зенит» [5:3], ЦСКА — «Металлист» [0:1] командалари ўртасида СССР кубоги учун ўтказилган ярим финал учрашувларидан кейин финалда «Шахтёр» ва «Металлист» коллективларининг ўзаро майдонга тушиши маълум бўлди.

Редактор М. ҚОРИЕВ.

ТЕЛЕВИДЕНИЕ

22 МАРТ, СЕШАНБА

МОСКВА-I. 9.00 — Время. 9.40 — Мультфильмлар. 10.15 — Павлинка. Фильм-спектакль. 11.45 — Ҳужжатли фильм. 12.10 — Концерт. 12.40 ва 15.00 — Янгиликлар. 15.15 — Ҳужжатли фильмлар. 16.15 — Лирик концерт. 16.40 — Ҳунар-техника билим юртларида нимага ва қандай қилиб ўргатишади? 17.10 — Мухбирларимиз ҳикоя қиладилар. 17.40 — Концерт. 18.35 — Ерда, осмонда ва денгизда. 19.05 — Мультфильм. 19.15 — Дунё воқеалари. 19.30 — Бизнинг болаларимиз. 19.40 — Халқ ижодиёти. 20.25 — Карл Маркс. Навқиронлик йиллари. Бадиий фильм. 1-серия. 21.30 — Время. 22.05 — Дўстларимиз чеҳраси. 22.50 — Дунё воқеалари. 23.05 — Спорт ҳафталиги. 23.55 — Концерт.

МОСКВА-II. 9.00 — Гимнастика. 9.15 — Ҳужжатли фильм. 9.35 ва 10.45 — Табиатшунослик. 9.55 — Илмий-оммабоп фильм. 10.15 ва 13.40 — Француз тили. 11.05 — Генетик инженерия. 11.35 ва 13.40 — Совет давлати ва ҳуқуқи асослари. 12.05 — Шахмат мактаби. 13.10 — Тарих. 14.10 — В. Маяковский, Мен кашф этган Америка. 14.40 — Илмий-оммабоп фильм. 14.50 — Билимимиз — қудратимиз. 15.35 — Э. Хемингуэй. Ҳаёти ва ижоди. 16.25 — Ўқитувчига музика сабоғи. 17.30 ва 18.30 — Янгиликлар. 18.50 — Москва саҳнаси усталари. 20.00 — Ҳужжатли фильм. 20.30 — Хайрли тун, кичкинтойлар. 20.45 — Ҳужжатли фильм. 21.05 — Камалак. 21.30 — Время. 22.05 — Бу севги бўлса-чи? Бадиий фильм. 23.45 — Чанғи спорти. СССР чемпионати.

ТОШКЕНТ-I. 11.30 — Математика. 12.00 — Ҳужжатли фильм. 12.30 — Адабиёт. 18.05 — Мультфильм. 18.10 — Миллионлар ленинча университети. 19.30 — Сўз кетидан, сўз келар. 18.50 — Фан уфқлари. 19.30 — Ахборот. 19.45 — Катталар учун мультфильмлар. 20.30 — Ахборот. 20.50 — Ижод саҳифалари. Усмон Носир. 21.30 — Время. 22.05 — Кўкламги экиш — биринчи имтиҳон. 22.25 — Қутлуғ қон. Видеофильм. 2-серия. 23.35 — Янгиликлар.

ТОШКЕНТ-II. 18.00 — Физика. 19.00 — Чит базми. 20.00 — Янгиликлар. 20.20 — Чит базми (давоми). 21.05 — Инглиз тили. 21.30 — Москва-II.

23 МАРТ, ЧОРШАНБА

МОСКВА-I. 9.00 — Время. 9.40 — Фильм-концерт. 10.00 — Ҳайвонот оламида. 11.00 — Карл Маркс. Навқиронлик йиллари. Бадиий фильм. 1-серия. 12.05 — Концерт. 13.05 ва 15.00 — Янгиликлар. 15.20 — Ҳужжатли фильм. 15.55 — Истеъдод. 16.25 — Концерт. 16.50 — Горичилар, қаердасиз! 17.40 — Илмий-оммабоп фильм. 18.00 — Концерт. 18.45 — Алкоголизм ҳақида суҳбатлар. 19.15 — Дунё воқеалари. 19.35 — Фан ва турмуш. 20.00 — Жаҳон халқларининг ижоди. 20.20 — Карл Маркс. Навқиронлик йиллари. Бадиий фильм. 2-серия. 21.30 — Время. 22.05 — Тўпли хоккей. СССР кубоги. «Динамо» (М) — «Енисей». 22.45 — Концерт. 23.40 — Дунё воқеалари.

МОСКВА-II. 9.00 — Гимнастика 9.15 — Ҳужжатли фильм. 9.40 — Табиатшунослик. 10.10 ва 14.25 — Немис тили. 10.40 — Константин Паустовскийни такрор ва такрор ўқиб. 11.35 ва 12.40 — Тарих. 12.05 — Ота-оналар, Сизлар учун. 13.10 — В. Катаев. Полк ўғли. 13.40 — Сен қонунни биласанми? 14.55 — Илмий-оммабоп фильм. 15.15 — Менга таянч нуқтасини беринг. 15.45 — М. Твен. Ҳаёти ва ижоди. 16.30 — XVII аср Ғарбий Европа тасвирий санъати. Рембрандт. 17.15 ва 18.30 — Янгиликлар. 18.45 — Актёрлик санъати. 20.00 — Хатларингиз асосида. 20.30 — Хайрли тун, кичкинтойлар. 20.45 — Ҳаракат хавфсизлиги учун. 21.15 — Фильм-концерт. 21.30 — Время. 22.05 — Мелья. Кураш хроникаси. Бадиий фильм. 23.20 — Ҳужжатли фильм. 23.30 — Чанғи спорти. СССР чемпионати.

ТОШКЕНТ-I. 11.30 — Ўйлаб топ. 12.00 — Мишук. Бадиий фильм. 18.05 — Қўғирчоқ фильм. 18.20 — Бирга бўлсак ҳаммамиз. 18.50 — Врач маслаҳати. 19.00 — КПСС Марказий Комитети ноябрь (1982 йил) Пленуми қарорлари — ҳаётга! 19.30 — Ахборот. 19.45 — Баҳор ва бахт мушоираси. 20.15 — Телефильм. 20.30 — Ахборот. 20.50 — Л. Бетховен. 7-симфония. 21.30 — Время. 22.05 — Бугун оламда нима гап? 22.20 — Қутлуғ қон. Видеофильм. 3-серия. 23.25 — Янгиликлар.

ТОШКЕНТ-II. 18.25 — Математика. 19.25 — Эстетик тарбия ва аҳлоқ. 19.45 — Телефильм. 20.00 — Янгиликлар. 20.20 — Француз тили.

РАДИО

БУГУН

БИРИНЧИ ПРОГРАММА. 8.30 — Ассалом, Наврўз! Концерт. 9.30 — Дўстлик байроғи. Радиопрограмма. 12.10 — Ишчинома. 13.00 — Деҳқонобод яйловларида. 14.00 — Табаррук замин. 18.15 — Сиёсий билимлар радиоуниверситети. 19.25 — Ёшлик. 21.00 — Озод Шарқ юлдузи. 21.15. Москва. Театр микрофон олдида. К. Симонов. «Биз сен билан дийдор кўришмаймиз».

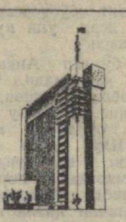

БИЗНИНГ АДРЕС: 700000, Тошкент-П, Ленин кўчаси, 41

ТЕЛЕФОНЛАР

Хатлар ва оммавий ишлар бўлими — 33-21-43. 32-53-16, 32-53-20, 33-11-49, 32-54-13.

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

Орган ЦК Компартии Узбекистана, Верховного Совета и Совета Министров Узбекской ССР